

ŻYCIE LASÓW

kujawsko-pomorskich

BIULETYN
REGIONALNEJ
DYREKCJI
LASÓW
PAŃSTWOWYCH
W TORUNIU

Nr 4 / 110 / październik-grudzień 2023 / ROK XXV / ISSN 2719-3071

● PIONIERSKI PROJEKT RETENCYJNY NA KUJAWACH

.....

- TORUŃSCY LEŚNICY NA DRONETECH WORLD MEETING
- JUBILEUSZOWY KONCERT W CHEŁMŻY
- STRZELCY I SIATKARZE PONOWNIE MISTRZAMI!



Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu

87-100 Toruń
ul. A. Mickiewicza 9
Tel. 56 65 84 347
tel. kom. 608 660 746
fax 56 622 44 07
rdlp@torun.lasy.gov.pl
www.torun.lasy.gov.pl

P.O. DYREKTORA
BARTOSZ PEWNIAK

ZASTĘPCA DYREKTORA
ds. Gospodarki Leśnej
BARTOSZ PEWNIAK

ZASTĘPCA DYREKTORA
ds. Ekonomicznych
SŁAWOMIR SŁAWIŃSKI

SEKRETARIAT DYREKCJI
Tel. 56 65 84 347
rdlp@torun.lasy.gov.pl

I. PION DYREKTORA (D)

1. Wydział Kadr (DO)
Naczelnik **Michał Gazda**
Tel. 56 6584 131; tel. kom. 502 131 702

2. Wydział Organizacji (DA)
p.o. naczelnika **Bartosz Szprenglewski**
Tel. 56 6584 343; tel. kom. 504 327 596

3. Wydział Kontroli i Audytu
Wewnętrznego (DK)
Naczelnik **Waldemar Jabłoński**
Tel. 56 6584 303; tel. kom. 536 734 697

4. Wydział Promocji i Mediów (DR)
Naczelnik **Honorata Galczewska**
Tel. 56 6584 326; tel. kom. 694 362 897

5. Wydział ds. Obronności
i Ochrony Mienia (DS)
Naczelnik **Jacek Cichoński**
Tel. 56 6584 352; tel. kom. 606 856 811

6. Zespół Ochrony Danych Osobowych
(DD)
Kierownik **Monika Wrzesińska**
Tel. kom. 530 297 854

7. Stanowisko ds. doradztwa zawodowego
i BHP (DB)
Główny specjalista SL **Joanna Stec**
Tel. 56 6584 374; tel. kom. 734 162 859

II. PION ZASTĘPCY DYREKTORA
DS. GOSPODARKI LEŚNEJ (Z)

1. Wydział Gospodarki Leśnej (ZG)
Naczelnik **Maciej Kuss**
Tel. 56 6584 341; tel. kom. 606 613 079

2. Wydział Ochrony Lasu (ZO)
Naczelnik **Michał Piotrowski**
Tel. 56 6584 340; tel. kom. 668 132 371

3. Wydział Zarządzania Zasobami Leśnymi (ZS)
Naczelnik **Jan Frankowski**
Tel. 56 6584 356; tel. kom. 606 613 963

4. Wydział Infrastruktury Leśnej (ZI)
Naczelnik **Janusz Wojciechowski**
Tel. 56 6584 334; tel. kom. 502 131 435

5. Zespół ds. Geomatyki (ZA)
Kierownik – p.o. głównego specjalisty SL
Daniel Janczyk
Tel. 56 6584 315; tel. kom. 533 926 511

6. Stanowisko ds. Łowiectwa
Główny specjalista SL **Maria Oset**
Tel. 56 6584 397; tel. kom. 693 915 452

7. Zespół ds. Koordynacji i Wdrażania
Projektów Rozwojowych (ZP)
Kierownik **Małgorzata Osłowska**
Tel. 56 6584 302; tel. kom. 606 613 238

III. PION ZASTĘPCY DYREKTORA
DS. EKONOMICZNYCH (E)

1. Wydział Księgowości (EK)
Główny księgowy **Ariel Skwiercz**
Tel. 56 65 84 321; tel. kom. 535 432 620

2. Wydział Analiz i Planowania (EP)
Naczelnik **Grzegorz Grabowski**
Tel. 56 65 84 327; tel. kom. 734 162 855

3. Wydziału Gospodarki Drewnem (ED)
Naczelnik **Dariusz Meyer**
Tel. 56 6584 336; tel. kom. 606 314 228

4. Wydział Administracji (EA)
p.o. naczelnika **Ilona Starczewska**
Tel. 56 6584 360; tel. kom. 534 894 629

5. Wydział Informatyki (EI)
Naczelnik **Miroslaw Derwojed**
Tel. 56 6584 355; tel. kom. 608 077 158

w numerze

4/110/2023

4 Od redaktora naczelnego

OCHRONA PRZYRODY

6 Pionierski projekt retencyjny

100 lat LASÓW PAŃSTWOWYCH

12 Jubileuszowy koncert
i wiele atrakcji w Chełmży

14 Lasy Państwowe z nowym
sztaandarem

AKCJA #sadziMY

15 Pełny sukces akcji #sadziMY

WYDARZENIA

17 Leśnicy z Torunia na
DroneTech World Meeting 2023

20 Regionalne zawody drwali

Z NADLEŚNICTW

21 Brodnica. Otwarcie drogi
gminnej Tylice-Małki

21 Dobrzejewice. Łączą nas
drzewa z seniorami

22 Gniewkowo. Narodowe
czytanie

23 Bieg Rodziny Milewskich

23 Jamy. Szkolenie terenowe
Służby Leśnej

24 Miradz. Święto Chleba
w Chrośnie

24 Różanna. Turniej Łuczniczy 3D

25 Runowo. Sprzedaż

wyjątkowego drewna

26 Rytel. Sprzątanie Świata' 23

26 Skrwilno. Nowy plan

urządzenia lasu w Skrwilnie

27 Solec Kujawski. Off-gridowy

magazyn energii

12

**JUBILEUSZOWY
KONCERT na 100-LECIE**

17

**LEŚNICY Z TORUNIA
NA DRONETECH**

15

**PEŁNY SUKCES
AKCJI #sadzIMY**

39

**PASJA
RZEŻBIENIA**

PARKI KRAJOBRAZOWE

28 Środowisko przyrodnicze
Górznięsko-Lidzbarskiego PK

PODRÓŻE ZAWODOWE

32 Ochrona torfowisk
w Norwegii

SPORT

35 Straż z Torunia strzelała
najlepiej

36 Kolejne złoto dla Torunia

37 Jubileuszowy bieg
z okazji 5-lecia

PAMIĘTAMY

38 Mogiły pośród lasów

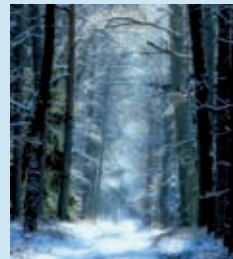
GALERIA BIULETYNU

39 Pasja rzeźbienia

40 Sergii Mychalchenko
– rzeźby z pasją

ŻYCIE LASÓW kujawsko-pomorskich

BIULETYN REGIONALNEJ DYREKCJI
LASÓW PAŃSTWOWYCH W TORUNIU



Zdjęcie na okładce:
Las w zimowej szacie.
Fot. Jarosław Chłąd

WYDAWCA
Regionalna Dyrekcja
Lasów Państwowych w Toruniu
ul. Mickiewicza 9, 87-100 Toruń

REDAKCJA
Redaktor naczelny:
Honorata Galczewska
Tel. 694 362 897
honorata.galczewska@torun.lasy.gov.pl

Współpraca:
Nadleśnictwa
Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych
w Toruniu

PROJEKT GRAFICZNY
I PRZYGOTOWANIE DO DRUKU
Studio Artystyczno-Reklamowe
„Pomorze” - Marek Abramowicz
Bydgoszcz, tel. 602 304 778
Skład DTP: Małgorzata Żukowska

Oddano do druku:
11.12.2023 roku

Kwartalnik „Życie Lasów
Kujawsko-Pomorskich.
Biuletyn Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Toruniu”
zarejestrowany jest
w Sądzie Okręgowym w Toruniu,
I Wydział Cywilny Sekcja Rejestrowa
pod numerem 379

Nakład: 1030 egz.

6

Popłynęła woda opadowa z Zakładu
Kujawy w Wapiennie do Kaczyczych Do-
łów w Leśnictwie Szczepanowo na
terenie Nadleśnictwa Gołąbki. To speł-
nienie marzeń leśników i miłośników
przyrody...

PIONIERSKI PROJEKT RETENCYJNY



Szanowni Czytelnicy,

oddajemy w Wasze ręce kolejny numer kwartalnika „Życie Lasów Kujawsko-Pomorskich. Biuletyn Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu”. Ostatnie już w tym roku, zimowe wydanie poświęcone zostało wydarzeniom z ostatniego czasu tego roku.

Już w 2023 roku zainaugurowano obchody jubileuszu 100-lecia istnienia Lasów Państwowych. Z tej okazji, w całej Polsce, rozpoczęto celebrowanie uroczystości. My także świętowaliśmy – z inicjatywy Pana Jarosława Molendowskiego, dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu, zostały zorganizowane dwa koncerty, podczas których nie tylko bawiliśmy się przy muzyce na żywo, ale także degustowaliśmy zdrową żywność, z pełnowartościowego mięsa z dziczyzny, najzdrowszego spośród mięs – ale nie tylko. Były też stoiska ze słodkim poczęstunkiem, przygotowanym przez Panie z Kół Gospodyń Wiejskich oraz mnóstwo atrakcji dla dzieci i młodzieży.

12 października to data, która niewątpliwie mocno wpisze się na karcie historii naszej instytucji. Są ku temu dwa powody.

U progu jubileuszu stulecia istnienia, Lasom Państwowym uroczystość nadano nowy sztandar. Jest to podkreślenie długoletniej pracy, oddanie Lasów Państwowych w służbie ochrony środowiska naturalnego. Zwraca uwagę na znaczenie leśnictwa w Polsce oraz nadaje doniosłości i rangi jubileuszowi obchodów stulecia.

Także tego dnia, już oficjalnie, woda popłynęła z Zakładu Górniczego Kujawy w Wapiennie do Kaczych Dołów w Leśnictwie Szczepanowo na terenie Nadleśnictwa Gołębki. To spełnienie marzeń leśników i miłośników przyrody. System małej retencji ma spowodować, że do lasów wrócą gatunki, które przed kilkudziesięciami laty zniknęły stamtąd wraz z utratą oczek wodnych. W 2017 roku przedstawiciele Lafarge w Polsce i Lasów Państwowych z Nadleśnictwa Gołębki podpisali umowę, w wyniku której rozpoczęto prace koncepcyjne, a następnie projektowe, obejmujące instalację do odprowadzenia wody z terenu kopalni kruszywa. Wspólny projekt umożliwił odwodnienie wyrobiska Zakładu Górniczego Kujawy i jednocześnie nawadnianie terenów leśnych. U schyłku 2023 roku nastąpiło uroczyste zwieńczenie tego projektu. Dane dotyczące suszy na Pałukach i parametrów wykonanego odwodnienia zostały przedstawione na specjalnej konferencji w Cementowni Lafarge. Podczas tego spotkania, prezes zarządu Lafarge Polska, Xavier Guesnu i Jarosław Molendowski, dyrektor RDLP w Toruniu, podpisali list intencyjny w sprawie dalszego współdziałania.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu prężnie funkcjonuje w wielu dziedzinach swojej działalności. Ważnym wydarzeniem był udział naszych przedstawicieli w DroneTech Expo. Leśnicy RDLP w Toruniu prezentowali osiągnięcia z zakresu wykorzystania bezzałogowych statków powietrznych na terenie toruńskiej dyrekcji. Drony służą nam już nie tylko do inwentaryzacji zwierzyny, dokładnej weryfikacji stanu lasu, ale również pracujemy nad tym, by nowe pokolenie drzew gatunków lekkonaśiennych, powstawało przy ich udziale.

Możemy pochwalić się także wdrożeniem kolejnych projektów rozwojowych. Na terenie naszego województwa, w Leśnictwie i Szkółce Leśnej Nowa Wieś (Nadleśnictwo Solec Kujawski), powstał pierwszy off-gridowy magazyn energii w Lasach Państwowych. Instalacja off-grid jest dobrym rozwiązaniem szczególnie tam, gdzie nie ma możliwości podłączenia infrastruktury do sieci energetycznej, gwarantuje stałe zasilanie oraz będzie zabezpieczała w przyszłości przed ujemnymi cenami energii elektrycznej, które mają obowiązywać od przyszłego roku.

Również na uwagę zasługuje fakt, że kujawsko-pomorscy leśnicy, poza wzorowym wykonywaniem swoich codziennych obowiązków, doskonale propagują zdrowy, aktywny i sportowy tryb życia, czego dowodem są sukcesy podczas licznych mistrzostw (także ogólnopolskich!), turniejów oraz zawodów. Nasi zawodnicy najczęściej uzyskują podium! Należy tutaj podkreślić, że po raz kolejny reprezentacja RDLP w Toruniu obroniła tytuł mistrza podczas XIV Strzeleckich Mistrzostw Straży Leśnej o Puchar Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, a z kolei nasi siatkarze zdobyli tytuł mistrzowski (już czwarty raz z rzędu!) podczas XV Ogólnopolskich Mistrzostwa Leśników w Piłce Siatkowej, które miały miejsce we Władysławowie.

O tym, o czym wspominam powyżej, ale też o wielu innych ważnych wydarzeniach, które miały miejsce na przestrzeni ostatnich miesięcy, na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu, przeczytacie Państwo w tym numerze naszego czasopisma.

W imieniu swoim oraz redakcji Biuletynu, składam Państwu życzenia zdrowych, radosnych i w pełni rodzinnych Świąt Bożego Narodzenia. Niech spokój serca zagości przy Waszych wigilijnych stołach, w towarzystwie najbliższych, wśród podsumowań czasu minionego oraz planów na Nowy Rok. Wszelkiej pomyślności oraz powodzenia w życiu prywatnym i zawodowym.

Miłej lektury, Darz Bór!
Honorata Galczewska
Redaktor naczelny

Już w 2023 roku zainaugurowano obchody jubileuszu 100-lecia istnienia Lasów Państwowych. Z tej okazji, w całej Polsce, rozpoczęto celebrowanie uroczystości. My także świętowaliśmy...

ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE

*W imieniu swoim
i kujawsko-pomorskich leśników,
składam Państwu najlepsze życzenia
z okazji nadchodzących
Świąt Bożego Narodzenia.*

W ten zimowy wieczór spotykamy się w naszych domach, by cieszyć się nadzieją. Boże Narodzenie w Polsce ma zawsze szczególny charakter. Gromadzi przy świątecznym stole rodzinę i bliskich. Symbolika wigilijnego wieczoru skłania nas do refleksji nad tym, co nas łączy, odnawia rodzinne więzi. Przypomina, jak bardzo jesteśmy sobie bliscy. Pielęgnujmy w sobie ten dar. Bądźmy razem. Niech to poczucie wspólnoty, którego w tych dniach doświadczamy, towarzyszy nam przez cały nadchodzący rok. To czas, kiedy chcemy okazywać innym wiele serca. Niech więc życzliwość połączy dziś wszystkich ludzi dobrej woli.

Niech zapach choinki oraz płynące dźwięki pięknych, polskich kolęd spowodują chwilę zadumy, nostalgii, radości płynącej ze wspólnego świętowania. Życzę wiele serdeczności przy łamaniu się opłatkiem i rodzinnej atmosfery przy wigilijnej wieczerzy.

Wszystkim Państwu życzę wszelkiej pomyślności, zdrowia, spełnienia marzeń i zrealizowania planów. Niech w Państwa domach goszczą radość i pokój.

Niech nadchodzący Nowy Rok będzie dobrym rokiem – pełnym obfitości i dobra, niewyczerpanych pokładów wiary, siły i nadziei.

Darz Bór!

DYREKTOR

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Toruniu

Boże Narodzenie 2023

Józef Mehoffer (1869-1946) – „Boże Narodzenie” (witraż)



Uczestnicy uroczystego otwarcia obiektu małej retencji ustawieni do wspólnego, pamiątkowego zdjęcia

Spełnienie marzeń leśników

PIONIERSKI PROJEKT RETENCYJNY

Tekst: **MAGDALENA KUJAWA**

Zdjęcia: **MACIEJ RESLER** / Zdjęcia z drona: **PAWEŁ KACZOROWSKI**



Na zdjęciu powyżej: Jarosław Molendowski, dyrektor RDLP w Toruniu oraz Xavier Guesnu, prezes firmy Lafarge w Polsce, prezentują podpisaną, podczas konferencji, list intencyjny dotyczący dalszego współdziałania. Poniżej: Prowadzący uroczystość otwarcia obiektu małej retencji na terenie Nadleśnictwa Gołąbki

trafiła również do lasu. Pomysł leśniczego na papier przełożył Zdzisław Kapczyński, który dał zielone światło mówiąc, że jest to możliwe do zrealizowania. Między Nadleśnictwem Gołąbki, a Lafarge zostało podpisane porozumienie w sprawie realizacji wspólnej inwestycji.

Teren, o jakim opowiadamy, jest miejscem, które w przeszłości stanowił obszar wodno-błotny, miejscem które tętniło życiem, a nazwane zostało Kacze Doły. Obszar pokryty był śródleśnymi oczkami wodnymi, które z upływem czasu wyschły i porosły roślinami jednoliściennymi.

Do realizacji projektu przystąpiliśmy w styczniu 2023 roku. Firma, która zajęła się zrealizowaniem projektu, pracowała nad tym intensywnie przez 9 miesięcy. We wrześniu tego samego roku zakończyli pracę.

12 października 2023 roku nastąpiło odebranie robót i uroczyste otwarcie obiektu. Tego dnia

również została puszczona woda z kopalni do lasu, która płynie i wypełnia leśne zbiorniki. Wydarzenie miało charakter bardzo uroczyste. Zostali zaproszeni wszyscy Ci, którzy w sposób bezpośredni i pośredni przyczynili się do realizacji projektu.

- *Wspólnie znaleźliśmy, obustronnie korzystne rozwiązanie. Woda z Zakładu Górniczego Kujawy Lafarge nawodni pałuckie lasy. Siedem lat przygotowań tego przedsięwzięcia doprowadziło do historycznego momentu, inauguracji procesu przepompowywania wody z wyrobisk górniczych do zbiorników retencyjnych, usytuowanych w lesie – podkreślił Jarosław Molendowski, dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.*

- *Woda opadowa, która gromadzi się w wyrobisku, jest nieodzownym elementem górniczej codzienności, elementem jednak utrudniającym pracę i podnoszącym ryzyko wypadków. Dotychczas retencjonowana woda z wyrobiska była odprowadzana do rzeki Noteć – mówił Hubert Włodarski, dyrektor Zakładu Górniczego Kujawy Lafarge.*

Po stronie Lafarge inwestycja polegała na budowie pompowni wyposażonej w agregaty pompowe, rurociągi wraz z kosztami ssawnymi oraz system automatycznego sterowania pracą pomp. Doprowadzanie jest zasilane energią elektryczną. Budowie zbiornika retencyjnego o odpowiedniej pojemności w rejonie pompowni. Budowie stalowej konstrukcji wsporczej wraz z betonowymi przyczółkami dla rurociągu tłoczego na odcinkach łączących poziom pompowni – łączna wysokość podnoszenia tłoczzonej wody wyniesie ok. 60 m. Ułożeniu rurociągu tłoczego łączącego pompownię w wyrobisku Wapienno z rurociągiem odbierającym o długości ok. 200 m. Projektowana trasa rurociągu przebiega częściowo przez teren zalesiony na gruntach należących do Lafarge Cement S.A.

Można śmiało powiedzieć, że dostarczymy coś więcej, niż tylko wodę. Dostarczymy życie w miejsca, w których wraz z utratą wody go zabrakło

- *Można śmiało powiedzieć, że dostarczymy coś więcej, niż tylko wodę. Dostarczymy życie w miejsca, w których wraz z utratą wody go zabrakło – do-*

dał Dariusz Kośmider, p.o. nadleśniczego Nadleśnictwa Gołąbki.

Dyrektor Jarosław Molendowski zaznaczał - *Za chwilę kanałami z pobliskiej kopalni kruszywa popłynie woda, która zacznie powoli napęłniać te zbiorniki wodne, zmieniając na lepsze stosunki wodne, panujące w okolicznych lasach. Mamy*

Uczestnicy otwarcia obiektu w trakcie zwiedzania zakończonej inwestycji



Popłynęła woda opadowa z Zakładu Górniczego Kujawy Lafarge w Wapieniu do Kaczyczych Dołów – to spełnienie marzeń leśników!



nadzieję, że w niedługim czasie pojawi się tutaj ptactwo i rośliny. Krajobraz ten zupełnie się zmieni. Już teraz wiemy, że to wielki sukces. Wielki projekt na skalę europejską i współpraca pomiędzy lasami i innymi instytucjami, które chcą z nami pracować i ta współpraca jest bardzo dobra.

W zakres wykonanej inwestycji po stronie Nadleśnictwa Gołąbki wchodzi 14 głównych elementów, z których najważniejsze urządzenia wodne to:

- Rurociąg ciśnieniowy długości 2915 m.
- Trzy zbiorniki wodne na obiekcie „Kacze Doły” o pow. ok 12 ha.
- Doprowadzalnik grawitacyjny (rów otwarty) długości 1520 m.
- Obiekt małej retencji z 2013 roku w Leśnictwie Niedźwiedzi Kierz o pow. 1,16 ha oraz nowy zbiornik wody w Leśnictwie Niedźwiedzi Kierz o pow. 0,31 ha.

Łączna powierzchnia zbiorników wodnych to ok 14 ha. Przewidywana ilość zretencjonowanej wody wynosi 215,49 tys. m sześć.

Głównym celem inwestycji jest poprawa stonków wodno - błotnych, które na przestrzeni lat uległy degradacji, a dzięki temu nastąpi m.in poprawa siedlisk leśnych, które stworzą dogodne warunki dla organizmów roślinnych i zwierzęcych.

Nas – leśników, napawa dumą to, że udało się nam zrealizować tak wielki projekt na skalę krajową. Projekt, który bez współpracy z kopalnią kamienia wapiennego byłby niemożliwy do zrealizowania. Nasze partnerstwo przyniesie wiele korzyści dla środowiska i przyszłych pokoleń. Jest to realizacja, która wzbudziła poruszenie nie tylko w środowisku leśnym, ale również wśród lokalnej ludności, która pamięta okres, kiedy to woda wypełniała leśne zbiorniki po brzegi. Każdy z nas czeka na czas, kiedy do lasu leśnictw Szczepanowo i Niedźwiedzi Kierz wróci życie, bo woda to życie i daje początek wszystkiemu.

- Jedni bardzo pragną wody w lesie. Drugim ta woda bardzo przeszkadza w wydobywaniu wapienia. Złączyli siły, powstała synergia, a dzięki niej las zyska wodę, a górnicy bezpieczeństwo. – podkreśla Honorata Galczewska, rzecznicz prasowy Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. ■

Obiekt małej retencji zlokalizowano na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w granicach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. Niemal w całości położony jest na gruntach administrowanych przez Nadleśnictwo Gołąbki

• *W niedługim czasie pojawi się tutaj ptactwo i rośliny. Krajobraz zupełnie się zmieni. Już teraz wiemy, że to wielki sukces. Wielki projekt na skalę europejską...*







Zaproszeni goście oraz leśnicy - gospodarze imprezy, na scenie jubileuszowego koncertu w Chełmży

JUBILEUSZOWY KONCERT

i wiele atrakcji w Chełmży

Tekst: **MONIKA PAŁKA** / Zdjęcia: **ALICJA CHĘCIŃSKA**

Jubileusz 100-lecia Lasów Państwowych obchodziliśmy w Chełmży. Spotkanie w plenerze, które odbyło się 7 października 2023 roku pod hasłem #DrewnoJestZLasu, przyniosło wiele radości, rozmów o lesie, bioróżnorodności gatunkowej, istocie pracy leśnika ku trwale zrównoważonej gospodarce leśnej.

WIELE ATRAKCJI, KONKURSÓW, QUIZÓW...

Na stoiskach edukacyjno-promocyjnych Lasów Państwowych, leśnicy przygotowali mnóstwo atrakcji, konkursów, quizów i zagadek, w których można było zdobyć upominki z drewna – surowca w pełni odnawialnego i ekologicznego, który ma ponad 30 tysięcy zastosowań! Każdy mógł też wygrać sadzonkę drzewa gatunku leśnego.

Można było także degustować potrawy z dzicyzny – w postaci gulaszu i grillowanych kiełbasek, a także grillowanej karkówki, ciast przygotowanych przez panie z Kół Gospodyń Wiejskich, a nawet watę cukrową.

JUBILEUSZ UŚWIETNIŁ KONCERT

Na scenie wystąpił zespół Taraka Karol Kus Masz To W Lesie, który kołysał dźwiękami folk,

pop, rock, a teksty utworów trafiały prosto w serce. Potem tłumy porwał do zabawy Rafał Brzozowski, z którym wszyscy śpiewali jego najbardziej znane utwory.

ROZMAWIALIŚMY O LESIE I PRACY LEŚNIKÓW

Polski model ochrony środowiska i gospodarki leśnej jest wyjątkowy w skali europejskiej i światowej. Zrównoważona gospodarka leśna prowadzona jest w Polsce od początku istnienia Lasów Państwowych. łączy pozyskanie drewna z funkcjami turystycznymi, przyrodniczymi, związanymi z ochroną środowiska, przyrody czy ochrony gatunku.

Leśnicy dbają o różnorodność biologiczną lasów, chronią je przed wieloma zagrożeniami – kłeskami żywiołowymi, plagami owadów, chorobami drzew, pożarami, zanieczyszczeniami, także przed skutkami kłusownictwa i wandalizmu. Ten sposób ochrony przyrody umożliwia Polakom bezpieczne korzystanie z dóbr lasu. Leśnicy pilnują, aby gospodarka leśna, dostarczająca na rynek uniwersalny surowiec ekologiczny, jakim jest drewno, prowadzona była zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, uwzględniającego wszystkie funkcje, jakie pełnią lasy.

POLSKIE LASY SĄ WŁASNOŚCIĄ CAŁEGO NARODU

Leśnicy są źródłem bogatej wiedzy o polskich lasach, ich historii oraz walorach przyrodniczych. Zaangażowanie leśników w działania edukacyjne i promocyjne, pozwalają Polakom lepiej poznać ważny element dziedzictwa narodowego, jakim są lasy.

Adam Loret (1884-ok. 1940), pierwszy dyrektor Lasów Państwowych



Polskie lasy są własnością całego narodu. Pisał o tym Adam Loret, pierwszy dyrektor Lasów Państwowych, wielki autorytet leśników: ■

„Znaczenie gospodarstwa leśnego nie ogranicza się jedynie do strony ekonomicznej w życiu narodu. Las posiada jeszcze wiele niezastąpionych dla kraju właściwości, że wymienimy tylko wpływ jego na klimat, wilgotność i ochronę gleby, zdrowotność itd. Tylko państwo, jako właściciel, jest w stanie przez racjonalne gospodarowanie lasami uwydatnić wszystkie ekonomiczne, przyrodnicze i kulturalne korzyści, płynące z nich dla kraju. Państwo, którego istnienie nie mierzy się wiekiem ludzkiego życia, które powołane jest do troski zarówno o dzisiaj, jak i o jutro bytu narodu i kraju.”

Na zdjęciach poniżej: po lewej - Występ zespołu Taraka; po prawej - Uczestnicy koncertu chętnie korzystali również z licznych atrakcji na stoiskach Lasów Państwowych





Pełnomocnik
rządu ds. leśnic-
stwa i łowiectwa
- Edward Siarka
podczas uroczy-
stego przekaza-
nia sztandaru,
który przyjmuje
dyrektor gene-
ralny Lasów
Państwowych -
Józef Kubica

LASY PAŃSTWOWE Z NOWYM SZTANDAREM

Źródło: DGLP / Zdjęcia: FILIP KACZANOWSKI

12 października 2023 roku to data, która wpisze się złotymi zgłoskami na karty historii Lasów Państwowych. U progu jubileuszu stulecia istnienia organizacji uroczyste nadano sztandar.

Ceremonia nadania sztandaru odbyła się na dziedzińcu Ministerstwa Klimatu i Środowiska w obecności Edwarda Siarki – sekretarza stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, Józefa Kubicy – dyrektora generalnego Lasów Państwowych, Magdaleny Kapuścińskiej – zastępcy dyrektora generalnego Lasów Państwowych ds. nieruchomości i zamówień, Krystyny Szyszko – wdowie po Św. P. Janie Szyszko, byłym ministrze środowiska, pododdziału Lasów Państwowych, leśników i pracowników Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Nadanie sztandaru podkreśla długoletnią pracę i oddanie Lasów Państwowych w służbie ochrony środowiska naturalnego, podkreśla znaczenie leśnictwa w Polsce oraz nadaje doniosłości i rangi jubileuszowi obchodów stulecia Lasów Państwowych.

Dotychczasowy sztandar Lasów Państwowych stanowił nieodłączny element ważnych uroczystości państwowych, patriotyczno-religijnych



i służbowych. Dlatego nadanie oficjalnego statusu temu sztandarowi jest naturalnym krokiem w uznaniu jego roli i znaczenia.

Wybór miejsca uroczystości nie jest przypadkowy, jak podkreślał Edward Siarka, sekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska – *Miejsce dzisiejszej uroczystości jest niezwykle ważne dla wszystkich leśników, gdyż właśnie tutaj mieściła się pierwsza siedziba Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych. To symboliczny dowód ciągłości dobrej współpracy między resortem klimatu i środowiska a Lasami Państwowymi.*

Następnie kontynuował – *Nadanie sztandaru Lasom Państwowym to historyczna chwila będąca wyrazem szacunku i docenienia stuletnich działań podejmowanych przez Lasy Państwowe w służbie naszemu przyrodniczemu dziedzictwu i Polsce.*

- *Nadany dziś sztandar stanowi znak tożsamości i wspólnoty Braci Leśnej. Łączy tych, którzy chcą urzeczywistniać podobne wartości służby Ojczyźnie i polskim lasom. Symbolizuje ciągłość i trwanie. Sztandar stanowi przy tym wyzwanie i wielki obowiązek. Wraz z nim polscy leśnicy przyjmują wyzwanie, by trwać na straży najważniejszych wartości. Przyjmujemy go z pokorą i wdzięcznością, traktując jako największe wyróżnienie.* – dziękował Józef Kubica, dyrektor generalny Lasów Państwowych.

Po czym dodał: - *Mamy honor uczestniczyć w jednym z najdonioślejszych momentów w dziejach polskiego leśnictwa. To chwila, która niczym klamra spina wiek istnienia Lasów Państwowych. Zobowiązujemy się z należnym szacunkiem dbać o sztandar. Odtąd będzie on nieodłącznym elementem ważnych uroczystości państwowych, patriotyczno-religijnych i służbowych. Będziemy go strzec i nieść z godnością.* ■

Akcja cieszyła się zainteresowaniem, nawet wśród najmłodszych. Fot. Paweł Dobies



PEŁNY SUKCES akcji #sadziMY

Tekst: **MONIKA PAŁKA**

Zdjęcia: **Archiwa RDLP i nadleśnictw**

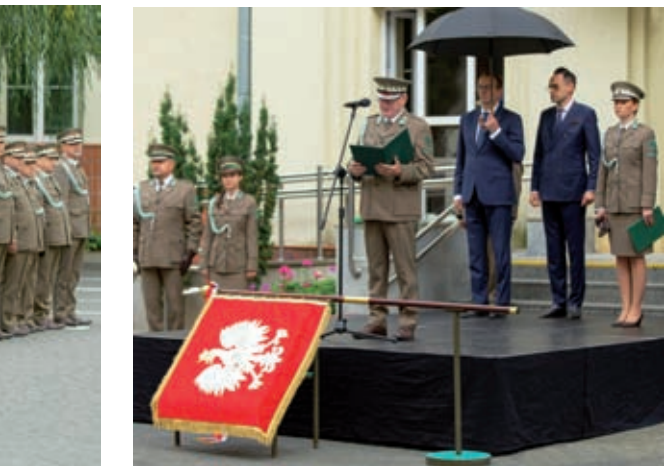
Już po raz piąty na terenie całej Polski, we wszystkich regionalnych dyrekcjach oraz nadleśnictwach Lasów Państwowych, od 2 do 3 października br. miała miejsce ogólnopolska akcja #sadziMY, podczas której leśnicy udostępniali społeczeństwu sadzonki wdrzew i krzewów gatunków leśnych. Akcja zakończyła się pełnym sukcesem!

Przedsiewzięcie cieszyło się ogromnym zainteresowaniem. Na wielkie narodowe sadzenie drzew w roku poprzedzającym stulecie istnienia Lasów Państwowych leśnicy przygotowali milion sadzonek.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu oferowała rozmaite gatunki drzew i krzewów leśnych. Były to: buki, dęby, jabłonie, świerki, sosny, pigwowce, brzozy i wiele innych.

W samej (!) Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu, aż 1200 drzew znalazło nowe miejsce na kolejne kilkadziesiąt, a może sto lat.

Józef Kubica, dyrektor generalny LP zapewniał zebranych, że otrzymany sztandar leśnicy będą strzec i nieść z godnością





Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu oferowała rozmaite gatunki drzew i krzewów leśnych. Jak widać, wybór był ogromny

„Las to jest miejsce, gdzie można przyjść, wyciszyć się, odpocząć. Las to jest azyl, ostoja i miejsce ukojenia. Las to miejsce, które poprzez życie drzew realizuje wspaniałe procesy przyrodnicze, jak oczyszczanie powietrza, filtrowanie, czy magazynowanie CO2 i tym samym ochronę klimatu. Jednym z najlepszych sposobów ochrony klimatu są arealty leśne, ich zwiększanie” – podkreślił Prezydent RP Andrzej Duda, podczas inauguracji V edycji ogólnopolskiej akcji #sadziMY.

Należy podkreślić, że polscy leśnicy w 430 nadleśnictwach sadzą rocznie 500 milionów drzew. Dziękujemy, że sadzicie z nami!



Na zdjęciach obok i poniżej: Uczestnicy akcji #sadziMY w Runowie i Trzebcinach.

Na zdjęciu poniżej, z lewej: W akcji sadzenia brały udział całe rodziny, tak jak tu - w Szubinie. Fot. Paweł Dobies



Leśnicy z Torunia na **DRONETECH** **WORLD MEETING**

Symbolem i patronem tegorocznej edycji DroneTech World Meeting 2023 został człowiek, który wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię – Mikołaj Kopernik, który jest najstynniejszym mieszkańcem Torunia, a co istotne – rok 2023 został ogłoszony Rokiem Kopernika z racji 550. rocznicy urodzin wielkiego astronoma.

Stoisko Regionalnej Dyrekcji LP i tematyka konferencji cieszyły się dużym zainteresowaniem jej uczestników

Tekst: **MONIKA PAŁKA** / Zdjęcia: **Archiwum RDLP**



Podpis

Relacja z DroneTech 2023 na str. 18-19



Silna grupa toruńskich leśników na DroneTech World Meeting

Silna grupa leśników z Torunia

prezentowała na DroneTech Expo osiągnięcia z zakresu wykorzystania bezzałogowych statków powietrznych na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

Na targach poświęconych pojazdom bezzałogowym i autonomicznym, oprócz leśników było 30 wystawców z najnowocześniejszymi światowymi technologiami w świecie bezzałogowców, w tym drony militarne.

Oprócz promocji najnowszych technologii i sposobów ich wykorzystania, w ramach targów odbyło się DroneTech Race Cup, czyli wyścigi dronów - kwalifikacje, półfinały i finały zawodów dronów wyścigowych FPV. Należy podkreślić, że drony pokonują tory przeszkód z prędkością ponad 150km/h. Zorganizowano także sesję, dotyczącą bezzałogowców w lasach. Wśród leśników z naszego regionu mamy aż 110 operatorów bezzałogowych statków powietrznych.

Idziemy po nowe, ciągle się rozwijamy i uczymy w temacie dronów. Bardzo pomagają nam nasi koledzy – Daniel Janczyk i Jakub Cichocki, którzy niewątpliwie zarazili wielu z nas dronami.

A po co nam drony w lesie?

Przede wszystkim możemy z ptasiej perspektywy zobaczyć, czy las choruje, gdzie się pali, jak wiele z posadzonych młodych drzew się przyjęło, gdzie jest zwierzyna w lesie i czy zimą drzewa iglaste obrodzą w szyszki. Drony także pomagają nam znacznie szybciej znaleźć osoby zaginione w lesie, a ostatnio sprawdzamy ich skuteczność w siewie nasion sosny.

Organizatorzy przygotowali

Wydarzenie DroneTech World Meeting jest dedykowane wszystkim zainteresowanym światem pojazdów, systemów bezzałogowych i autonomicznych. Organizatorzy dla uczestników wydarzenia przygotowali m.in.:

- DRONEmageddon – demonstrator technologii bezzałogowych, poligon dla dronów będący demonstratorem i testerem technologii bezzałogowych dedykowanych służbom mundurowym i usługom społecznym,
- Strefę Expo – specjalnie zaprojektowaną przestrzeń ekspozycyjną do prezentacji 60



wystawców tworzących pojazdy i systemy bezałogowe i autonomiczne, a także usługodawców,

- Strefy Conference – 2 sceny, 50-60 ekspertów, stacjonarnie oraz online z tłumaczeniem symultanicznym, prelekcje i panele dyskusyjne,
- Giełdę Kooperacyjną B2B – prearanżowane spotkania B2B w formie stacjonarnej i zdalnej dla użytkowników i twórców technologii dronowych z ponad 20 państw świata – aż 5 dni na budowanie relacji biznesowych w formie stacjonarnej i zdalnej,
- DRONETECH RACE CUP – jedyne halowe mistrzostwa w wyścigach dronów – prędkość dronów wyścigowych i zręczność pilotów na specjalnie przygotowanym torze dostarcza niepowtarzalnych wrażeń,
- LAWathon – prawniczy hackathon dla zespołów studenckich w trakcie którego uczestnicy będą mieli za zadanie przygotować propozycję zmian prawnych ułatwiających bezpieczne wykorzystanie potencjału pojazdów bezałogowych. ■

Na zdjęciach powyżej: Prezentacje możliwości wykorzystania dronów w teorii i praktyce

Wspólne użytkowanie dronów leśników z wojskiem



Daniel Janczyk (po prawej), kierownik Zespołu ds. Geomatyki RDLP w Toruniu, to niewątpliwie lider silnej grupy toruńskich leśników na DroneTech World Meeting





REGIONALNE ZAWODY DRWALI

Tekst: **WERONIKA WRÓBLEWSKA-ZAGRABA** / Zdjęcia: **RDLP W TORUNIU**

W Tleniu, w Borach Tucholskich, 5 i 6 października br. miały miejsce Regionalne Zawody Drwali połączone z konferencją pn. „Profesjonalizm drwala gwarancją bezpieczeństwa”.

Wydarzenie zorganizowały: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu, Nadleśnictwo Trzebciny, Polskie Towarzystwo Leśne Oddział w Toruniu oraz Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa Oddział w Bydgoszczy.

16 Drwali zmierzyło się w 5 widowiskowych konkurencjach: ścinka, wymiana piły łańcuchowej, przerzynka kombinowana, przerzynka na dokładność i okrzesywanie. Ostatecznie, w klasyfikacji ogólnej zawodów, na podium stanęli: 1. miejsce - Marcin Brewka, 2. - Krzysztof Kosiński, 3. - Arkadiusz Belter.

Oprócz najlepszych zawodników w klasyfikacji ogólnej, wyłonieni zostali zwycięzcy poszczególnych konkurencji, a właściwie... zwycięzca, ponieważ każdą z nich wygrał Marcin Brewka. Gratulujemy!

Partnerem imprezy oraz fundatorem atrakcyjnych nagród była Husqvarna. Podczas drugiego dnia zawodów nie zabrakło okazji do rozmowy z przedstawicielami firmy oraz zapoznania się z jej bogatą ofertą pilarek, choć to nie jedyne produkty tego przedsiębiorstwa.

Na najwyższym podium Marcin Brewka - absolutny zwycięzca zawodów



Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy sprawili, że wydarzenie możemy uznać za udane (kolejność przypadkowa): drwalom za udział w zawodach, zaangażowanie i zdrową rywalizację, wykładowcom za ciekawe prelekcje i cenne głosy w dyskusji, firmie Husqvarna za wsparcie i ufundowanie nagród, sędziom za dwa dni profesjonalnie wykonanej pracy, Kołom Gospodyń Wiejskich w Brzemionach i Werach za przygotowanie posiłków, nauczycielom i uczniom Technikum Leśnego im. Adama Loreta w Tucholi za zorganizowanie stoiska i kibicowanie zawodnikom, prof. dr. hab. Arkadiuszowi Tomczakowi i prof. dr. hab. Tomaszowi Jelonkowi z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu za zaprezentowanie nowoczesnych technik oceny zdrowotności drzew, Katarzynie Kostrzewie i Damianowi Gackowi za pokaz i zarażanie pasją do arborystyki, Andrzejowi Solakowi z Nadleśnictwa Płytnica za wzbogacenie wydarzenia prezentacją prywatnej kolekcji pił i przedmiotów związanych z historią leśnictwa, Adrianowi Talaście z Nadleśnictwa Rytel za uświetnienie podniosłych chwil grą na sygnalówce, Markowi Bagrowskiemu i Kamilowi Szarmachowi za widowiskowe zakończenie zawodów i zaprezentowanie mistrzowskiego okrzesywania, a także właścicielom Zakładów Usług Leśnych, pracownikom nadleśnictw i wszystkim pozostałym gościom.

Szczególne podziękowania i uznanie, należą się ekipie Zakładu Usług Leśnych Szarmach, która zajęła się przygotowaniem zawodów od strony technicznej. ■



BRODNICA

OTWARCIE DROGI Tylice – Małki

Tekst: Przemysław Jagiełło,
Mikołaj Jastrzembski
Zdjęcie: Mikołaj Jastrzembski

Nadleśnictwo Brodnica, jako jednostka Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, od lat bierze udział w realizacji inwestycji dotyczących dróg publicznych. Razem z samorządami poprawiamy infrastrukturę drogową w naszym regionie.

25 sierpnia 2023 roku odbyło się uroczyste otwarcie drogi gminnej Tylice-Małki, której długość wynosi 2489,30 metrów. Łączny koszt inwestycji to 3 973 412 zł brutto, z czego 1 460 000 złotych pochodzi ze środków Lasów Państwowych.

W imieniu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu, wstęgę uroczystości przecinał Przemysław Jagiełło - zastępca nadleśniczego Nadleśnictwa Brodnica. Nasze nadleśnictwo reprezentowali także: Hubert Malina - leśniczy ds. łowieckich oraz Mikołaj Jastrzembski - podleśniczy w Leśnictwie Małki, na którego terenie nowo otwarta droga się znajduje.

W wydarzeniu udział wzięli także: Paweł Kłownowski - wójt Gminy Bobrowo, Żaneta Karbowska, reprezentująca Annę Gembicką - sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, sołtys Gminy Tylice - Marcin Szmeichel, ks. kan. Józef Jarzembowski, Anna Małkiewicz - radna Rady Po-

Uroczyste
otwarcie drogi
gminnej Tylice-
Małki

wiatu w Brodnicy, Adam Ziółkowski - wiceprzewodniczący Rady Gminy Bobrowo oraz jej przedstawiciele i radni, Czesław Głowacki - dyrektor Zarządu Dróg Powiatowych w Brodnicy, Rafał Wrzosek - inspektor nadzoru infrastruktury drogowej, Paweł Witkowski - prezes OSP Zgniłobłoty.

Nowo wybudowany odcinek drogi jest doskonałym przykładem, jak można skutecznie współpracować w ramach realizacji wspólnego celu. Znaczna część drogi przebiega przez kompleks leśny, zarządzany przez Nadleśnictwo Brodnica. Inwestycja ułatwi prowadzenie gospodarki leśnej i poprawi bezpieczeństwo pożarowe, a także zapewni logistykę w zakresie wywozu drewna przez firmy zaopatrujące się w Lasach Państwowych w ten niezastępowalny i wszystkim potrzebny surowiec.

Dzięki wspólnym działaniom Lasów Państwowych i samorządów, poprawiamy jakość infrastruktury drogowej naszego regionu, co znacząco zwiększa bezpieczeństwo i komfort użytkownika lokalnej sieci dróg przez społeczeństwo. Jest nam niezmiernie miło, że możemy w tak znaczącym stopniu zmieniać okolice na lepsze. ■

DOBRZEJEWICE

Łączą nas drzewa Z SENIORAMI

Tekst: Kamila Czajka
Zdjęcia: Nadleśnictwo Dobrzejewice

Seniorzy z Dziennego Domu Pobytu w Urszulewie posadzili las w Leśnictwie Łochocin. Spotkanie z miejscowym leśniczym, 7 listopada 2023 roku, połączone zostało z sadzeniem drzew i ogniskiem.

Działanie, zainicjowane przez samych seniorów, służyć miało spędzeniu czasu na świeżym powietrzu i cennej aktywności fizycznej. Przy okazji obywatelom mogli poszerzyć wiedzę na temat gospodarki leśnej w naszym kraju.

Společne sadzenie lasu odbyło się pod hasłem „Łączą nas drzewa” i wpisało się w ogólnopolską akcję, która odbyła się w kwietniu br. w większości nadleśnictw w Polsce. Nadleśnictwo Dobrzejewice tradycyjnie sadi las z wykorzystaniem sadzonki kontenerowej na jesień. Ta pora roku jest w warunkach przyrodniczych Nadleśnictwa najbardziej korzystna do uzyskania wspaniałej ▶

udatności nasadzeń i zdrowotności powstających w tym terminie upraw.

Tegoroczne społeczne sadzenia lasu uczciły Wielkiego Polaka – Jana Pawła II. Las powstał dzięki wspólnej pracy leśników i społeczeństwa, został wyróżniony specjalną, okolicznościową tabliczką zawierającą cytat z nauczania Papieża: „Kto chce naprawdę odnaleźć samego siebie, musi nauczyć się obcowania z przyrodą, bo oczarowanie jej pięknem wprowadza bezpośrednio w ciszę kontemplacji”.

Stary dąb chroniony przez leśników, będzie świadkiem jak kolejne pokolenie drzew rośnie dla wspólnego naszego dobra.

Nadleśniczy pogratulował zebranych kondycji i życzył zdrowia. Niejeden z seniorów sadził już las w swoim życiu. Ogrom nasadzeń w Polsce, które były prowadzone po II wojnie światowej w akcjach społecznych m.in. przez dzieci ze szkół - właśnie dożywają swojej starości. Las, tak jak człowiek, podlega cyklom życiowym: rodzi się, dojrzewa i starzeje, a nieśmiertelność zyskuje w choćby w drewnianych przedmiotach, które mamy dzięki ich istnieniu. Drewno zyskuje niemal magiczną wartość. ■



Tematem „Narodowego czytania” była powieść „Nad Niemnem” – Elizy Orzeszkowej

GNIEWKOWO

NARODOWE CZYTANIE

Tekst: Paweł Konwiński

Zdjęcie: Arch. Nadleśnictwa Gniewkowo

Młośnicy literatury spotkali się 9 września 2023 roku w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Gniewkowie, by czytać jedno z najważniejszych dzieł polskiej literatury. Tematem tegorocznego „Narodowego czytania” była powieść „Nad Niemnem” – Elizy Orzeszkowej.

12. edycja tego wydarzenia, pod patronatem Pary Prezydenckiej Rzeczypospolitej Polskiej, zorganizowana została przez Miejsko – Gminną Bibliotekę w Gniewkowie wraz ze współorganizatorami: Szkołą Podstawową nr 2 im. Doktora Jana Dreckiego w Gniewkowie, Szkołą Branżową I Stopnia w Gniewkowie oraz Urzędem Miejskim w Gniewkowie, w sali koncertowej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji w Gniewkowie.

Wśród czytających nie zabrakło reprezentantów Nadleśnictwa Gniewkowo. Fragmenty utworu zaprezentowali również przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Gniewkowie, Rady Miejskiej w Gniewkowie, Rady Miejskiej i Powiatowej w Inowrocławiu, sołectw, lokalnych instytucji oświatowych, sportowych, kulturalnych, pomocowych, ratowniczych, placówki naukowo – badawczej i hodowlanej w Kłodzie Wielkiej, lokalnych środowisk senioralnych, Koła Gospodyń Wiejskich, miejscowych środowisk artystycznych, klubów czytelniczych, oraz przyjaciele i sympatycy Biblioteki.

Sadzenie lasu to także okazja do spędzenia czasu na świeżym powietrzu i cennej aktywności fizycznej

Pamiątkowe zdjęcie tych, których połączyło sadzenie drzew w Nadleśnictwie Dobrzejewice

Zgromadzeni goście celebrowali to niezwykle czytelnicze wydarzenie, jakim jest Narodowe Czytanie, mające na celu popularyzację czytelnictwa, podkreślenie potrzeby dbałości o język ojczysty, ukazywanie bogactwa literatury polskiej, a także dawanie wyrazu jedności narodowej i dumy z bycia Polakiem. ■



BIEG RODZINY MILEWSKICH

Tekst: **Paweł Konwiński**
Zdjęcie: **Gniewkowo.eu**

Nadleśnictwo Gniewkowo było jednym ze sponsorów XXIX Biegu im. Rodziny Milewskich, który odbył się w niedzielę 5 listopada 2023 roku.

Zawody stanowiły Finał Grand Prix Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Biegach, a za ich organizację odpowiadali: Urząd Miejski Gniewkowo, Gmina Rojewo, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Gniewkowie oraz Towarzystwo Gimnastyczne.

Na starcie 10-kilometrowego biegu z Rojewo do Gniewkowa, z metą na gniewkowskim rynku, stanęło blisko 300 uczestników w wielu kategoriach wiekowych, a dla najmłodszych amatorów biegania zostały zorganizowane mini biegi na krótkich dystansach.

Na mecie zawodów leśnicy z Nadleśnictwa Gniewkowo przygotowali dla najmłodszych uczestników mini biegów atrakcje na stoisku promocyjno-edukacyjnym, które cieszyło się dużym zainteresowaniem z ich strony oraz ich opiekunów. Podczas wizyty na stoisku można było poczuć się prawie jak w lesie, za sprawą różnorodnych ma-

Na starcie Biegu Rodziny Milewskich, którego trasa wiodła z Rojewo do Gniewkowa

Pracownicy Nadleśnictwa Jamy w trakcie terenowego szkolenia dla Służby Leśnej



teriałów edukacyjnych i ciekawie opowiadających leśników.

Uczestnicy głównego biegu otrzymali pakiety startowe m.in. z kominem z leśnym wizerunkiem z logotypem Nadleśnictwa Gniewkowo, a najlepsi w swoich kategoriach pamiętkowe statuetki. ■

JAMY

Szkolenie terenowe SŁUŻBY LEŚNEJ

Tekst: **Kamila Skrzeczkowska**
Zdjęcie: **Archiwum Nadleśnictwa Jamy**

Leśnictwo, mimo tego, że posiada długą historię z ogromnym zasobem ugruntowanej wiedzy i tradycji, jest dziedziną, która ciągle rozwija się, poszerzając metody i trendy w prowadzeniu gospodarki leśnej.

Z tego względu, pracownicy Nadleśnictwa Jamy odbyli szkolenie terenowe na temat trzebieży przekształceniowej, czyli takiej, która uwzględnia na tutejszych terenach miejsca, gdzie las sam zaczyna się odnawiać, bądź to, że nasi poprzednicy – lata temu – posadzili np. sosnę bukiem. Zadaniem leśników jest zauważyć takie miejsca i pomóc potencjalnemu kolejnemu pokoleniu lasu, poprzez np. dostarczenie większej ilości światła, już na etapie trzebieży oraz wykonaniu zabiegu czyszczenia, jeśli jest ono w danym miejscu potrzebne.

Szkolenie w dużej mierze polegało na przedstawieniu różnych pomysłów na wspomniany powyżej temat przez jego uczestników. W efekcie narodziły się twórcze koncepcje, a w połączeniu ze wspianą atmosferą, panującą podczas spotkania, szkolenie należy uznać za udane. ■



MIRADZ

ŚWIĘTO CHLEBA w Chrośnie

Tekst i zdjęcie: **Radosław Roszak**

Święto Chleba w Chrośnie zgromadziło mieszkańców i turystów w sercu wsi pod odrestaurowanym wiatrakim o nazwie „Gustaw”. Był to wyjątkowy czas, kiedy chleb stał się symbolem wspólnoty i tradycji. Wydarzenie stało się okazją do podzielenia się chlebem z sąsiadami i z obcymi.

W trakcie Święta miały miejsce liczne konkursy, pokazy kulinarne i warsztaty wypieku chleba. Można też było spróbować różnych smaków chleba, od tradycyjnych wypieków po nowoczesne kompozycje. Jednak Święto Chleba to nie tylko smakowanie. Był to czas, w którym Chrośno celebrowało swoje dziedzictwo i działało na rzecz wspólnoty. Uroczyste wydarzenie miało na celu promocję lokalnych rzemieślników i rolników oraz zachęcało do kultywowania tradycji. Wizyta na Święcie Chleba w Chrośnie to wyjątkowa okazja, by zanurzyć się w kulturze i dziedzictwie wsi, jednocześnie delektując się wyjątkowym smakiem chleba, który łączy pokolenia.

To święto, które przypomina nam, że chleb jest czymś znacznie więcej niż tylko jedzeniem – to symbol jedności i wspólnoty.

Partnerem wydarzenia było Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, a Nadleśnictwo Miradz na swoim stoisku promowało produkty sklepu Dobre z Lasu, pochodzące z natury. ■

RÓŻANNA

VII TURNIEJ ŁUCZNICZY 3D

Tekst: **Monika Maksellon**

Zdjęcie: **Arch. Nadleśnictwa Różanna**

Razem z naszymi sąsiadami z Nadleśnictwa Zamrzenia zorganizowaliśmy kolejny już – VII Turniej Łuczniczy 3D. W wydaniu, które miało miejsce 9 września br., wzięło udział ponad 150 łuczników.

Zawodnicy startowali w 11 kategoriach wiekowo-sprzętowych. Podzieleni na mniejsze grupy przez kilka godzin przemierzyli bardzo malowniczą trasę, prowadzącą przez lasy Nadleśnictwa Różanna, aby po drodze oddać strzały do 28 celów.

Łucznicy nie strzelali do tarcz, ponieważ ideą zawodów 3D jest imitowanie polowania. Zamiast tarczy korzysta się ze specjalnych figur zwierząt np. sarny, czy dzika. Poza tym bardzo istotnym w tej konkurencji jest fakt, że zawodnicy nie wiedzą na jaką odległość oddają strzał. Zawody łucznicze 3D są idealnym połączeniem sportu, rekreacji (trasy prowadzące przez najciekawsze leśne zakątki) oraz bardzo istotnego towarzystwa innych łuczniczych pasjonatów.

Zawodnikom serdecznie gratulujemy osiągniętych wyników! A za pomoc w przeprowadzeniu zawodów dziękujemy uczniom Liceum Ogólnokształcącego im. Leona Wyczółkowskiego w Koronowie, którzy wcielili się w rolę sędziów podczas tegorocznej edycji zawodów. ■

Święto w Chrośnie przypomina, że chleb jest czymś więcej niż tylko jedzeniem – to symbol jedności i wspólnoty

W zawodach wzięło udział ponad 150 łuczników, podzielonych na 11 kategorii wiekowych i sprzętowych





RUNOWO

Sprzedż WYJĄTKOWEGO DREWNA

Tekst: Anna Lemańczyk, Adam Janik

Zdjęcie: Archiwum Nadleśnictwa Runowo

Submisja drewna szczególnego, zorganizowana po raz siedemnasty przez Regionalną Dyрекję Lasów Państwowych w Toruniu, zakończona została sukcesem – sprzedano 100% przygotowanego surowca.

Najlepsze i najcenniejsze pod względem jakości drewno wystawiono na XVII już submisji drewna szczególnego dębowego, która odbyła się od 13 do 19 października 2023 roku na terenie Nadleśnictwa Runowo. Po raz kolejny submisja w Runowie zorganizowana została dla całej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. W tym roku do sprzedaży zaoferowano 671,69 m sześć. drewna szczególnego dębowego, dostarczonego z 13 nadleśnictw RDLP w Toruniu. Najwięcej surowca pochodziło z nadleśnictw: Runowo – 223,32 m sześć., Szubin – 122,55 m sześć., Lutówko – 78,91 m sześć.

Drewno dostarczyły również nadleśnictwa: Golub-Dobrzyń, Gołębki, Osie, Miradz, Różana, Toruń, Woziwoda, Jamy, Brodnica i Skrwilno. Drewno cieszyło się ogromnym zainteresowaniem i ku naszemu zadowoleniu udało się sprzedać 100 proc. przygotowanego surowca. Do przetargu stanęło 11 firm, w tym również zagraniczne z Czech i Estonii. Ostatecznie zakupów dokonało pięciu oferentów.

Surowiec dębowy pozyskiwany na submisję jest wyjątkowy, zarówno pod względem wymiarów, jak i budowy zewnętrznej i wewnętrznej. W zdecydowanej większości jest on pozbawiony sęków, charakteryzujący się dodatkowo wąskimi i równymi słojami przyrostu oraz wyjątkową, docenianą przez odbiorców barwą. Mówiąc w skrócie jest to materiał najlepszy z najlepszych.

Wyselekcjonowany z najwyższą starannością surowiec był wyeksponowany na składnicy drewna w Nadleśnictwie Runowo, w Leśnictwie Nowy Dwór. Zarówno oferenci jak i grupy leśników z uznaniem podkreślali profesjonalne przygotowanie surowca oraz bardzo dobrą organizację sprzedaży.

Zakupione przez nabywców drewno znajdzie zastosowanie między innymi w przemyśle meblarskim, okleiniarskim. Posłuży również do wytworzenia wysokiej jakości beczek, wykończenia ekskluzywnych jachtów oraz wyrobu innych wyjątkowych przedmiotów.

Kolejna submisja drewna szczególnego dębowego planowana jest w przyszłym roku. ■

Wyselekcjonowany z najwyższą starannością surowiec był wyeksponowany na składnicy drewna w Nadleśnictwie Runowo, w Leśnictwie Nowy Dwór



RYTEL

SPRZĄTANIE ŚWIATA 2023

Tekst i zdjęcie: **Waldemar Wencel**

W dniu „Sprzątania Świata”, na prośbę nauczycieli SP w Męcikale oraz ZS w Rytle, z młodzieżą z obydwu szkół, Nadleśnictwo Rytel zorganizowało akcję zbierania śmieci w lasach i najbliższym otoczeniu.

Na początku akcji pracownicy nadleśnictwa przeprowadzili zajęcia edukacyjne na temat wpływu zaśmiecania na środowisko. Omówione zostały także zasady bhp, których należy przestrzegać podczas akcji. Trzeba przyznać, że zbieranie czystych śmieci należy nie tylko do bardzo przykrego zajęcia, ale może być także niebezpieczne.

Śmieci w lesie, przy drogach, w parkach i na ulicach, to dewastacja krajobrazu, świadectwo niechlujstwa i braku wyobraźni obywateli, a także śmiertelna pułapka dla zwierząt, szczególnie ptaków i owadów, jak również trucizna dla gleby i roślinności. To także swego rodzaju certyfikat naszej kultury i poszanowania przyrody.

Czy akcja „Sprzątania Świata” przynosi jakieś korzyści? Najważniejszą z pewnością jest to, że uprzętniliśmy kawałek swojego otoczenia. A w dłuższej perspektywie? Czy skutkować będzie mądrzejszym, bardziej świadomym zachowaniem, chroniącym nasze środowisko przed obecnością śmieci? Jak zaszczepić młodym ludziom właściwe

Razem z dziećmi i młodzieżą ze szkół w Męcikale i Rytle uprzętniliśmy... kawałek świata

postępowanie z odpadami? Przede wszystkim należy wytwarzać ich jak najmniej, segregować i wyrzucać w miejscach do tego przeznaczonych w celu ponownego wykorzystania.

Niech nasze codzienne wybory i zachowania prowadzą do tego, by nie było konieczności organizowania kolejnych akcji „Sprzątania Świata”.

Dziękując szkołom za podjęcie inicjatywy, zachęcamy bardzo nauczycieli do systematycznego edukowania swoich wychowanków w tej kwestii. My, leśnicy, niezmiennie deklarujemy naszą pomoc i zaangażowanie w tę edukację. ■

SKRWILNO

NOWY PLAN w Skrwilnie

Tekst: **Adam Kamiński**

Zdjęcie: **Archiwum Nadleśnictwa Skrwilno**

Podstawowym dokumentem prowadzenia gospodarki leśnej w Lasach Państwowych jest plan urządzenia lasu. Jego okres obowiązywania wynosi 10 lat.

W Skrwilnie obradowała Komisja Założeń Planu, zwołana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. Posiedzenie, które odbyło się 16 października 2023 roku, było wstępem do opracowania nowego planu urządzenia lasu na lata 2026-2035. Udział w posiedzeniu wzięło wielu przedstawicieli władz samorządowych, Lasów Państwowych, Polskiego Towarzystwa



Leśnego, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Górnienio-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego, Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Zespołu Ochrony Lasu, Zespołu Lokalnej Współpracy oraz wielu specjalistów, którym temat lasu jest bliski i ważny.

Spotkanie otworzył i przywitał przybyłych gości – Bartosz Pewniak, zastępca dyrektora ds. gospodarki leśnej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. Następnie nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno – Tomasz Gnap przedstawił swój referat. Licznie zebrani goście mieli na celu wypracowanie wspólnych założeń i wytycznych do przyszłego planu urzędzenia lasu dla naszego nadleśnictwa.

W tak liczny i zacny gronie każdy głos jest ważny i każdy ma prawo wnieść swoje uwagi. Jest to również dobry moment na przedyskutowanie wszelkich wątpliwości, które wyjaśnione raz, dadzą leśnikom jasne wytyczne do gospodarowania drzewostanami przez kolejne lata.

Spotkanie w Skrwilnie otworzył Bartosz Pewniak, zastępca dyrektora ds. gospodarki leśnej RDLP w Toruniu

8 września br. odebrano instalację fotowoltaiczną w Leśnictwie i Szkółce Leśnej Nowa Wieś

SOLEC KUJAWSKI

OFF-GRIDOWY magazyn energii

Tekst: Małgorzata Osłowska

Zdjęcie: Archiwum Nadleśnictwa Solec Kuj.

W Leśnictwie i Szkółce Leśnej Nowa Wieś, na terenie Nadleśnictwa Solec Kujawski, 8 września 2023 roku miał miejsce odbiór pierwszej – w Lasach Państwowych – instalacji fotowoltaicznej oraz magazynu energii typu off-grid.

Instalacja off-grid, zastosowana w Nadleśnictwie Solec Kujawski, jest dobrym rozwiązaniem szczególnie tam, gdzie nie ma możliwości podłączenia infrastruktury do sieci energetycznej. Gwarantuje stałe zasilanie oraz będzie zabezpieczała w przyszłości przed ujemnymi cenami energii elektrycznej, które mają obowiązywać od przyszłego roku.

Energia elektryczna z instalacji PV o mocy 12,765 kWp przesyłana jest poprzez falownik do magazynu energii o mocy 14,2 kWh. Falownik off-grid to urządzenie, które może pracować bez podłączenia do sieci elektroenergetycznej. Prąd stały jest w nim konwertowany na prąd przemienny i bezpośrednio po wytworzeniu trafia do urządzeń elektrycznych lub magazynu energii.



Od 1993 roku cały obszar Parku znajduje się w granicach „Zielonych Płuc Polski” – najczystszej i najbogatszej przyrodniczo części kraju



ŚRODOWISKO

Kompleks leśny
okolic Górzna
i Fiałek

PRZYRODNICZE Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego

Źródło: GÓRZNIENSKO-LIDZBARSKI PARK KRAJOBRAZOWY

Niezwykle urozmaicona i osobliwa rzeźba terenu, rozległe kompleksy leśne, malownicze jeziora i doliny rzeczne, różnorodna szata roślinna i bogata fauna oraz dobrze wkomponowana w krajobraz sieć osadnicza. Tak w skrócie scharakteryzować można środowisko przyrodnicze Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego.

Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy (GLPK) to niezwykle wartościowy obszar chroniony o powierzchni 27.531,20 ha, położony we wschodniej części Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego. Rozpościera się na terenie trzech województw: kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i mazowieckiego. Utworzony został w 1990 roku w celu ochrony niepowtarzalnych wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Od 1993 roku cały obszar Parku znajduje się w granicach „Zielonych Płuc Polski” – najczystszej i najbogatszej przyrodniczo części kraju.

CHARAKTERYSTYKA PARKU

Niepodważalnym walorem GLPK są rozległe, wielohektarowe kompleksy leśne zajmujące ok. 70% powierzchni Parku. Lasy administrowane są przez trzy nadleśnictwa - Brodnica, Lidzbark oraz Skrwilno. Pomiędzy przeważającymi borami sosnowymi, znajdują się fragmenty rzadkich w tej części niżu Polski zboczowych grądów klonowo-lipowych, olsów źródłkowych, jak i grądów świeżych czy świetlistych dąbrów. Poprzecinane enklawami łąk, pastwisk oraz malowniczymi jeziorami i dolinami rzecznyymi lasy stanowią siedlisko

dla wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów. Spacerując wśród drzew nie- rzadko natknąć można się na miejsca o prawdziwie „puszczańskim” charakterze. O wysokiej randze przyrodniczej GLPK świadczy utworzenie w jego granicach dwóch obszarów ochrony siedlisk Natura 2000: „Ostoja Lidzbarska” i „Mszar Płociczno” oraz łącznie 7 rezerwatów przyrody: Jar Brynicy, Jar Brynicy II, Klonowo, Mszar Płociczno, Ostrowy nad Brynicą, Czarny Bryńsk oraz Szumny Zdrój im. Kazimierza Sulistawskiego.

RZEŹBOWÓRCZA DZIAŁALNOŚĆ LODOWCA

Duże znaczenie w kształtowaniu środowiska przyrodniczego Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego, a szczególnie krajobrazu miało ostatnie zlodowacenie Polski. 16 tysięcy lat temu ustępujący lodowiec wykształcił na tych terenach unikalny krajobraz młodoglacjalny, ze wszystkimi klasycznymi formami geomorfologicznymi takimi jak: pagórki i wzgórza morenowe, kemy, ozy, zagłębienia wytopiskowe, rynny polodowcowe czy równiny sandrowe. Formy te na przemian wklęsłe i wypukłe oraz znaczne różnice w wysokości terenu, miejscami nadają krajobrazowi znamiona podgórskiego. Szczególnie atrakcyjnie pod względem rzeźby terenu prezentuje się północna część Parku, okolice Górzna i Fiałek, a także dolina Brynicy – głównej rzeki Parku. Jej zróżnicowany charakter, bogactwo flory i fauny otaczającej dolinę, zadecydowały o objęciu jaru Brynicy ochroną rezerwatową. Warto zaznaczyć, że Brynica jest swoistym symbolem Parku. Przepływając przez teren GLPK wyznacza częściowo granicę województw, gmin i Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych. Oddziela również ziemię dobrzyńską od ziemi lubawskiej.

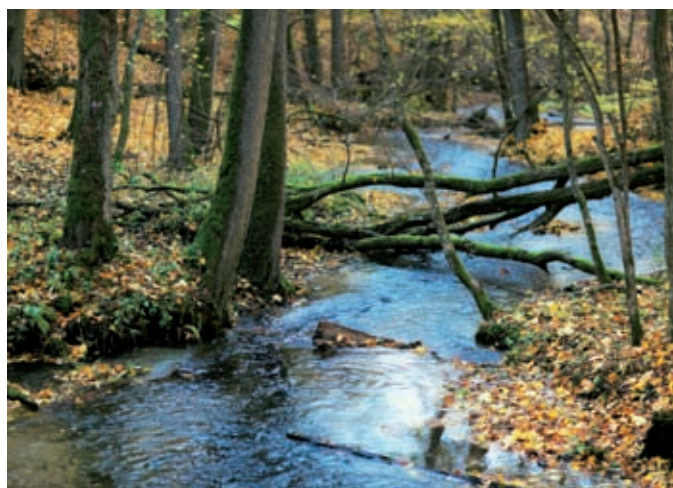
FLORA

Roślinność GLPK odznacza się dużym bogactwem, różnorodnością i naturalnością. Występuje tu ponad 900 gatunków roślin naczyniowych, w tym wiele gatunków podlegających ścisłej ochronie. Niektóre z nich, takie jak: sasanka otwarta, leniec bezpodkwiatkowy, lipiennik Loesela i starodub łąkowy, widnieją w wykazie gatunków chronionych Dyrektywą Siedliskową Natura 2000. Specyficzną cechą flory Parku jest występowanie gatunków górskich tj. czosnek niedźwiedzi, arnika górska, skrzyp olbrzymi czy porzeczka alpejska. Stwierdzono tu ponadto 5 zagrożonych gatunków widłaków. Badania na terenie Parku potwierdziły również dużą różnorodność mchów oraz porostów, w tym brodawkę pospolitą, będącą „certyfikatem

Widok na jeziora bryńskie



Rezerwat Jar Brynicy.
Fot. Daniel Pach



Meandry rzeki Brynicy



Pełnik europejski, objęty ścisłą ochroną gatunkową





czystości powietrza”. Służba Parku Krajobrazowego we współpracy z nadleśnictwami i środowiskiem naukowym prowadzi monitoring przyrodniczy, a także działania czynnej ochrony. Od 2005 roku Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy prowadzi zabiegi ochronne pełnika europejskiego, polegające na kośnym użytkowaniu siedliska gatunku. Park włącza się także w działania na rzecz ograniczania negatywnych skutków zmian klimatycznych, poprzez małą retencję - lokalne gromadzenie wody, w odtworzonym śródleśnym oczku wodnym.

FAUNA

Różnorodność siedlisk występujących na terenie GLPK ma swoje odbicie w bioróżnorodności fauny. Szczególnie bogaty jest świat ptaków. Wśród

Rezerwat Mszar Płociczno.

Fot. Daniel Pach

Żuraw zwyczajny jest symbolem Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego.

Fot. Fotolia

wielu gatunków można wymienić bielika, kanię rudą, orlika krzykliwego, sowę włochatkę, zimorodka czy gęś gęgawę. Nie bez kozery symbolem GLPK, widniejącym w logotypie jest przedstawiciel ornitofauny - żuraw zwyczajny. W ciągu ostatniego dwudziestolecia te majestatyczne ptaki, będące niegdyś nielicznym gatunkiem lęgowym na terenie Polski, znacznie zwiększyły swoją liczebność. Żurawie odnajdują w GLPK znakomite warunki do bytowania. Wędrując wśród łąk i lasów nietrudno usłyszeć ich charakterystyczny odgłos, zwany klangorem. To również gatunek silnie zakorzeniony w naszej kulturze i historii - w wierzeniach narodów słowiańskich żurawie pełniły rolę przewodników, dobrze znających szlaki nad łądami i morzami.

GACKI, NOCKI I KARLIKI

Nietoperze to kolejna dobrze poznana i ważna grupa zwierząt, na rzecz której Park prowadzi czynną ochronę. W oparciu o przeprowadzone badania oraz inwentaryzacje nietoperzy, na terenie Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego stwierdzono występowanie 11 gatunków, co stanowi 90% chiropterofauny tej części niżu Polski. Służba Parku Krajobrazowego we współpracy z miejscowymi nadleśnictwami, sukcesywnie rozwiesza i monitoruje budki rozrodcze dla nietoperzy. Na niecodzienne spotkanie z tymi wyjątkowymi ssakami mogli liczyć uczestnicy organizowanej przez GLPK „Nocy Nietoperzy”, podczas której pod okiem chiropterologów i pracowników Parku, zainteresowani mieli możliwość poznać znaczenie nietoperzy dla przyrody i człowieka, a także zobaczyć



jak się je odławia, obrączkuje, oznacza gatunek, rozpoznaje ich płeć i wiek.

DZIEDZICTWO HISTORYCZNE I KULTUROWE

Bogactwo przyrodnicze GLPK uzupełniają liczne pomniki przyrody oraz obiekty cenne pod względem historyczno-kulturowym. Wśród nich są zabytkowe kościoły, chłopskie chaty, kuźnie, stajnie, pozostałości po zespołach młyńskich i grodziska średniowieczne. Nieodzownym elementem krajobrazu Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego są przydrożne krzyże i kapliczki. Każdy z tych ponad 60 zinwentaryzowanych i opisanych obiektów posiada własną historię oraz swojego fundatora. Stawiane najczęściej w XIX wieku, przeważnie na rozstajach dróg, przy szlakach drogowych czy leśnych duktach, były swego rodzaju wotami dziękczynnymi. W trudnych czasach wojen, głodów, biedy czy epidemii miały chronić miejscową ludność przed chorobami, powodzią czy pożarami.

TURYSTYKA

GLPK przyciąga turystów i miłośników aktywnego wypoczynku na łonie natury swoimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi, jak również warunkami turystyczno-rekreacyjnymi. Turyści mogą skorzystać z przygotowanej przez Park oraz Lasy Państwowe infrastruktury przyrodniczych ścieżek dydaktycznych oraz wyznaczonych szlaków turystycznych PTTK. Funkcjonują ponadto utworzone przez Park trasy nordic walking, a także ścieżka rowerowa „single track” do szybkich przejazdów na rowerach MTB, która powstała dzięki kooperacji samorządu gminnego z Lasami Państwowymi. Prawdziwą gratką dla bardziej zaawansowanych miłośników jazdy na rowerze niezależnie od rodzaju terenu, jest trasa dedykowana użytkownikom rowerów typu gravel. Ciekawą formą aktywności jest również geocaching, questing czy też przygotowana przez GLPK gra terenowa z wykorzystaniem smartfona i kodów QR w terenie.

GLPK dba również o integrację środowiska lokalnego i turystów. Dzięki współpracy z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym, lokalnymi samorządami, nadleśnictwami, stowarzyszeniami i fundacjami, od 8 lat na terenie Parku w ramach obchodów „Światowego Dnia Turystyki” organizowana jest Międzypokoleniowa Sztafeta Turystyczna „Razem do trójstyku”. Uczestnicy sztafety w grupach pieszych, biegowych i rowerowych wyruszają z Górzna (woj. kujawsko-pomorskie), Lidzbarka (woj. warmińsko-mazurskie) oraz Lubowidza i Żuromina (woj. mazowieckie), aby po przemierzeniu kilkunastu kilometrów spotkać się

przy symbolicznym głazie na trójstyku - miejscu na terenie GLPK, w którym stykają się granice administracyjne trzech województw. Kamień opatrzony jest w wygrawerowane herby województw oraz regionalnych dyrekcji lasów państwowych. Miejsce to posiada również istotny aspekt historyczny - w czasie zaborów przebiegała tędy granica między królestwem Prus a carską Rosją. Wydarzenie zwieńczone jest corocznym, plenerowym piknikiem integracyjnym w pobliskim Ośrodku Hodowli Zwierząt w Konopatach - z ogniskiem, swojskimi specjałami, muzyką oraz atrakcjami dla dzieci i młodzieży.

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Bardzo ważnym elementem działalności Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego jest edukacja ekologiczna. Park organizuje zajęcia w terenie na ścieżkach dydaktycznych oraz w sali edukacyjnej Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Rudzie, będącego aktualną siedzibą GLPK. Uczestnicy – głównie dzieci i młodzież szkolna, mogą zapoznać się z pełną paletą zagadnień na temat rodzimej fauny i flory, walorów krajobrazowych, wartości historyczno-kulturowych, ekologii i ochrony środowiska. Zajęcia prowadzone są w atrakcyjnej

Uczestnicy sztafety Razem do trójstyku.
Fot. Marcin Ostrowski



Majówka w Górznieńsko-Lidzbarskim Parku Krajobrazowym





Udział w seminarium poświęconym mokradłom oraz konsultacji z partnerami naukowymi projektu „Ochrona cennych ekosystemów Borów Tucholskich” były powodami, dla których ośmioosobowa grupa leśników z nadleśnictw Tuchola i Woziwoda oraz Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu wybrała się w sierpniu 2023 roku w ponadtygodniową podróż. Trasa wyprawy wiodła przez Bałtyk i Szwecję do miejscowości Trondheim, położonej na terenie Norwegii, gdzie mieści się siedziba Norwegian Institute for Nature Research.



Zajęcia nad oczkiem wodnym, to doskonałe nalenie umiejętności obserwacji przyrody



Zajęcia w sali dydaktycznej Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Rudzie

i przystępnej formie, z wykorzystaniem różnorodnych pomocy dydaktycznych i sprzętu badawczego. Dzieci i młodzież doskonale również umiejętności obserwacji środowiska i żyjących w nim organizmów, uczą się podziwiać i kulturalnie zachowywać wobec otaczającej przyrody. Zielone lekcje wzbogacane są grami terenowymi i zajęciami plastyczno-kreatywnymi. Tematyka warsztatów zawsze dopasowywana jest do wieku uczestników oraz konsultowana z opiekunem grupy.

Park organizuje również zajęcia wyjazdowe oraz cykle spotkań w szkołach, świetlicach, ośrodkach kultury oraz innych tego typu placówkach, a także warsztaty online. Edukacja ekologiczna prowadzona jest przez pracowników Służby Parku Krajobrazowego również podczas różnego rodzaju pikników, festynów, eventów i innych wydarzeń, które GLPK organizuje bądź w których uczestniczy. Wszystko po to, by podnosić świadomość ekologiczną, kształtować postawy proekologiczne, wzbudzać pozytywne nastawienie do natury, jak również budować współodpowiedzialność za stan i ochronę piękna naszej ojczystej przyrody. ■

Kontakt: Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy,
Ruda 1, 87-320 Górzno
tel. (56) 49 18 151; e-mail: park@pkgorzno.strefa.pl;
www.g-lpk.pl

Tekst: DOROTA RZAŚKA-LIS
Zdjęcia: DOROTA RZAŚKA-LIS,
PATRYK BOŚKO, AGNIESZKA GAWRON

Przez dwa dni naukowcy z Europy (w tym Polski) oraz Norwegii dyskutowali nad problematyką ochrony mokradeł, które są bardzo wartościowe z punktu widzenia przyrodniczego, naukowego oraz roli jaką odgrywają w ochronie klimatu, jako rezerwar węgla. Dzielili się wiedzą i doświadczeniami w kwestiach zachowania torfowisk, metod ich badań oraz wyzwań które należy podjąć, aby skutecznie chronić mokradła.

NA SEMINARIUM O MOKRADŁACH

Spotkanie było sposobnością do prezentacji najważniejszych ustaleń dokonanych przez zespół naukowców, pochodzących głównie z Polski i Europy Środkowej. Wzięło w nim udział szerokie grono przedstawicieli świata nauki z Norwegian Institute for Nature Resarch (NINA), Norwegian University of Science and Technology (NTNU), Lunds Universitet (LU), Uniwersytetu Greifswald, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (SGGW), Uniwersytetu Warszawskiego (UW), Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM), Polskiej Akademii Nauk (PAN), Politechniki Białostockiej oraz inne instytucje zainteresowane ochroną ekosystemów mokradłowych oraz klimatu.

Część kameralna seminarium odbyła się 21 sierpnia na terenie Norwegian Institute for Nature



OCHRONA TORFOWISK w Norwegii

Resaarch (NINA). Sesjom wykładowym przewodniczyli: dr Hanna Silvennoinen z NINA, dr hab. Mateusz Grygoruk, profesor SGGW, prof. dr hab. Mariusz Lamentowicz z UAM oraz dr hab. Wiktor Kotowski, profesor UW. Tematyka prezentowanych wykładów obejmowała zagadnienia związane z ekologią, hydrologią i biochemią torfowisk (zblizonych do naturalnych oraz zdegradowanych), wiązaniem i emisją gazów cieplarnianych, polityką środowiskową i zarządzaniem terenami mokradłowymi. Prelegenci prezentowali również projekty badawcze zrealizowane w krajach europejskich oraz Skandynawii.

Przedstawiono m.in. doświadczenia w renaturyzacji torfowisk w Kampinosie (Michał Miazga, koordynator projektu „Kampinoskie Bagna”), zarządzaniu terenami podmokłymi w Biebrzańskim Parku Narodowym (dr hab. Piotr Banaszuk, profesor Politechniki Białostockiej). Z kolei, Prof. dr hab. Mariusz Lamentowicz podczas swojego wykładu wskazał kierunki i wyzwania wiążące

Część terenowa seminarium odbywała się na mokradłach rezerwatu Øvre Forra

się z ochroną torfowisk, m.in. potrzebę integracji paleoekologii z ekologią, budowy infrastruktury do celów badań hydrologii torfowisk, wpływu uwodnienia tych terenów na mikroklimat i emisję gazów cieplarnianych. Akcentował to, jak ważne jest zbieranie danych dotyczących szacowania zasobów węgla w torfowiskach oraz informowanie społeczeństwa i rynku kompensacji emisji dwutlenku węgla o wynikach badań.

Ostatnia sesja pozwoliła uczestnikom sympozjum porozmawiać bezpośrednio z osobami prezentującymi postery, zapoznać się z aktualnie realizowanymi projektami i badaniami, dotyczącymi restytucji mokradeł oraz wzbogacić wiedzę ▶





o metodach badań torfowisk (np. geofizycznych, wykorzystaniu teledetekcji do oceny osiadczenia torfowisk, badania gleby i emisji gazów cieplarnianych na torfowiskach) oraz uzyskać odpowiedzi w nurtujących kwestiach.

W tej części spotkania środowisko leśników z Borów Tucholskich prezentowało działania podjęte na rzecz renaturalizacji obszarów podmokłych, wykonane na terenie Nadleśnictwa Woziwoda w ramach projektu „Ochrona cennych ekosystemów Borów Tucholskich”, realizowanego obecnie dzięki Funduszom Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Omówiono także zadania projektowe przeprowadzone na terenach nadleśnictw Woziwoda i Tuchola.

W kolejnym dniu (22 sierpnia) seminarium kontynuowano w warunkach terenowych, które odbywało się w rezerwacie przyrody Øvre Forra (w pobliżu miejscowości Levanger), utworzonym w 1990 roku w celu ochrony rozległego torfowiska o powierzchni około 108 ha, niemal nienaruszonego przez ingerencje człowieka. Podczas spotkania zostały pobrane próbki z przeznacze-

Toruńska grupa leśników, podróżując przez Norwegię, mogła podziwiać piękno krajobrazu tego północnego kraju, m.in. słynne fiordy, jak ten na zdjęciu powyżej

niem do badań gazów cieplarnianych, hydrologicznych oraz palinologicznych. Naukowcy omawiali i prezentowali metody badań torfowisk. Sesję terenową prowadzili: dr Hanna Silvennoinen, dr hab. Mateusz Grygoriuk, profesor SGGW, dr hab. Wiktor Kotowski, profesor UW oraz Andres Lyngstad (NTNU).

FIORDY, WODOSPADY, DOLINY, WZNIESIENIA I LODOWCE

Podróżowanie przez Norwegię to okazja do obserwacji lasów oraz uroków natury. Trasę, która ciągnęła się przez kilka tysięcy kilometrów, przerywały postoje przy licznych punktach widokowych, usytuowanych tuż przy drogach. Z tych miejsc można było podziwiać doliny i szczyty, wodospady, fiordy, jeziora oraz faunę i florę. Jednym z celów podróży był Park Narodowy Rondane – pierwszy park, który powstał w Norwegii (w 1962 roku) dla ochrony dzikich stad reniferów. Priorytetem w ochronie tego gatunku stała się ochrona siedlisk i podjęcie działań w kierunku poprawy warunków ich życia poprzez np. regulację ruchu na drogach, czy też przenoszenie szlaków turystycznych. Pierwszy dzień pobytu w delegacji upłynął grupie na wyprawie pieszej szlakiem turystycznym przez teren parku (w ramach wypoczynku po długiej podróży :)).

Poruszając się po trasie Trollstigen, uczestnikom podróży ukazywały się wyjątkowe krajobrazy, rozpościerające się ze szczytu Gór Skandynawskich - Dalsnibba (1500 m n.p.m.). To najwyższe położone miejsce w Europie z widokiem na fiord, który można podziwiać z drogi. Równie duże wrażenie zrobił popularny, trzydziestometrowej długości, most wzniesiony w latach trzydziestych minionego stulecia, „zawieszony” nad wodospadem Stigfossen.

Niezapomniane pozostaną jednak widoki na pozostałości lodowca, zachowane na szczytach gór. Szczególnie zapisuje się w pamięci widok na najwyższy szczyt Norwegii i Północnej Europy - Galdhøpiggen (2469 metrów n.p.m.), usytuowany na terenie Parku Narodowego Jotunheimen. Pomimo znacznej wysokości jest jednak dostępny dla turystów, gdyż wejście po szlakach prowadzących do tego miejsca nie jest bardzo trudne. Co prawda „leśnej delegacji” nie było dane wejść na sam szczyt, ale samo dotarcie w pobliże, gdzie można się cieszyć surowym widokiem natury rozpościerającym się na Galdhøpiggen, lodowiec i przepiękne jezioro, robiły już niemałe wrażenie. Co najciekawsze, było to możliwe z wykorzystaniem samochodu osobowego, którym można dojechać do wysokości około 1850 m. ■



STRAŻ Z TORUNIA STRZELAŁA NAJLEPIEJ

Tekst: HONORATA GALCZEWSKA / Zdjęcia: PAWEŁ DOBIES

Na terenie Centrum Szkolenia Strzeleckiego Lasów Państwowych im. Jana Wendy w Plaskoszu k. Tucholi miały miejsce XIV Strzeleckie Mistrzostwa Polski Straży Leśnej o Puchar Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Zawody odbyły się 20. i 21. września 2023 roku.

Reprezentanci wszystkich regionalnych dystryktów Lasów Państwowych konkurowali ze sobą drużynowo i indywidualnie w strzelaniu dynamicznym z broni krótkiej, karabinka i strzelby oraz w strzelaniu sytuacyjnym z broni krótkiej.

Jest nam niezmiernie miło ogłosić, że drużyna Regionalnej Dystryktu Lasów

Państwowych w Toruniu zwyciężyła, tym samym w jej ręce trafił Puchar Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, który wręczył Tomasz Wisłocki - Główny Inspektor Straży Leśnej. W skład zwycięskiej drużyny weszli: Łukasz Adamczyk, Robert Wolski, Robert Człapa i Mateusz Suchomski, a kierownikiem drużyny był Jacek Cichocki.

Drugie miejsce na podium wywalczyła drużyna z RDLP w Pile, a trzecie drużyna z RDLP w Gdańsku. Puchary i statuetki dla najlepszych zespołów wręczyli: Tomasz Wisłocki - Główny Inspektor Straży Leśnej, Bartosz Pewniak - zastępca dyrektora RDLP w Toruniu, Jacek Cichocki - inspektor Straży Leśnej RDLP w Toruniu i Waldemar Lesner - dyrektor Centrum Szkolenia Strzeleckiego LP.

W kategorii indywidualnej najlepszym okazał się Łukasz Adamczyk z RDLP w Toruniu, który uzyskał nie tylko najwyższą sumę punktów w strzelaniu z broni krótkiej, karabinka i strzelby, ale także był najlepszy w strzelaniu z każdego rodzaju broni. Drugie miejsce w kategorii indywidualnej zajął Hubert Władziński z RDLP w Warszawie, a trzecie Marcin Żurek z RDLP w Szczecinku.

Serdecznie gratulujemy zwycięzcom oraz dziękujemy wszystkim uczestnikom zawodów za sportową rywalizację i ogromne emocje, sięgające niekiedy zenitu!

Szczególne podziękowania składamy sędziemu głównemu - Krzysztofowi Reczko, sędziom stanowiskowym oraz wszystkim, którzy dołożyli starań, by Mistrzostwa przebiegły po mistrzowsku – strażnikom leśnym z terenu RDLP w Toruniu, wszystkim pracownikom CSSLP w Plaskoszu wraz z jego dyrektorem i oczywiście paniom z Koła Gospodyń Wiejskich, które dbały o pyszne jedzenie. ■



Drużyna RDLP z Torunia w akcji, a za chwilę... już z pucharem za zwycięstwo!





Mistrzowie Polski - siatkarze RDLP w Toruniu po zdobyciu złotego medalu na mistrzostwach leśników we Władysławowie

KOLEJNE ZŁOTO dla leśników z Torunia

Tekst: **ALEKSANDRA GUSSMAN** / Zdjęcie: **Archiwum RDLP w Toruniu**

W Centralnym Ośrodku Sportu Cetniewo we Władysławowie, od 2 do 6 października 2023 roku odbyły się Ogólnopolskie Mistrzostwa Leśników w Piłce Siatkowej. Była to już XV edycja zawodów, w których mieliśmy szansę zmierzyć się z gronem najlepszych leśników na parkiecie siatkarskiego boiska.

Tegoroczny turniej zorganizowała Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku (Nadleśnictwo Wejherowo). Drużyna z Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu zdobyła najwyższe miejsce na podium!

ZMAGANIA W GRUPIE

W wyniku losowania reprezentacja RDLP w Toruniu trafiła do grupy A wraz z reprezentacjami z Białegostoku, Poznania oraz Radomia. Pierwszy mecz rozegrany został z zespołem z Białegostoku. Był to jeden z meczów otwarcia, czyli pierwszy rozgrywany na danym boisku. Wzmocniona w tym roku drużyna przeciwników stawiała opór. Gra

toczyła się punkt za punkt, jednakże ostatecznie oba sety wygrane zostały przed RDLP w Toruniu. Było to bardzo dobre rozpoczęcie turnieju przez naszą drużynę, dające wielką motywację na kolejne starcia. Podczas przerw między meczami, drużyna poświęcała czas na analizę gry przeciwników, zarówno tych grupowych, jak i potencjalnych z dalszych etapów zawodów.

Drugi mecz rozegrany został z reprezentantami RDLP w Poznaniu. Świetna gra w obronie dała nam możliwość wprowadzenia mnóstwa kontrataków, co ostatecznie dało nam drugą wygraną w turnieju.

Kolejny mecz rozegrany został drugiego dnia. Ostatnim grupowym

przeciwnikiem była reprezentacja RDLP w Radomiu. Pomimo pewności naszej drużyny, na boisku okazał się to najcięższy grupowy mecz. Duża ilość wyblokowań skutkowało długimi akcjami oraz spektakularnymi obronami po obu stronach siatki. Pełna mobilizacja i przewaga w końcówkach poszczególnych partii dała nam kolejną wygraną. Zmagania na poziomie grupowym zakończyliśmy trzema wygranymi meczami, bez straty seta. W walce o półfinał naszym rywalem okazała się być reprezentacja RDLP w Olsztynie. Na tym etapie emocje nabierały tempa, ponieważ przegrana wykluczała nas w walce o miejsca na podium. Do meczu podeszliśmy w pełnym skupieniu. Zakończył się on wynikiem 2:0.

PÓŁFINAŁY I FINAŁY

Kolejnego dnia czekały nas półfinały i finały. To od pierwszego meczu zależało, czy będziemy mieli możliwość obrony tytułu mistrza.

W półfinale zmierzyliśmy się z zeszłorocznymi wicemistrzami, drużyną z RDLP w Szczecinie. Mecz nie należał do najłatwiejszych. Pierwsza partia zakończyła się naszą wygraną. Bardzo dobra forma przeciwników i błędy wła-

sne naszego zespołu spowodowały, że konieczne było rozegranie tie-breaka, którego ostatecznie wygraliśmy. Po meczu z niecierpliwością czekaliśmy na wynik drugiego półfinału. Rozstrzygnięty został on także w trzech setach. Górą okazała się reprezentacja RDLP z Wrocławia, pokonując drużynę RDLP z Lublina. To właśnie ze zwycięzcami tego pojedynku walczyć mieliśmy o złote medale.

Przed finałem podziwialiśmy wysoki poziom zmagania o 3. miejsce, które toczyły się pomiędzy drużynami RDLP w Lublinie oraz RDLP w Szczecinie. Brązowe medale trafiły w ręce reprezentantów z Lublina. Mecze o miejsca na podium rozgrywane były na boisku centralnym.

PRZYSZEDŁ CZAS NA MECZ O PIERWSZE MIEJSCE

Po rozgrzewce wybrzmiał pierwszy gwizdek. Poziom gry na boisku był bardzo wysoki. W pierwszej partii górą okazała się reprezentacja RDLP w Toruniu. Było to skutkiem dobrej zagrywki, a także wielu obronionych ataków, co pozwalało na wypracowanie sporej przewagi punktowej. Drugi set okazał się sporym wyzwaniem, ponieważ poderwani do walki reprezentanci RDLP we Wrocławiu zdobywali punkt za punktem. Fenomenalnie układała im się każda akcja, czym doprowadzili do wyniku 1:1. Tie-break, to jak rozpoczęcie meczu od początku dla obu drużyn. Obie zmobilizowane wyszły na boisko. Kibice na trybunach z niecierpliwością czekali na wyłonienie tegorocznego mistrza, głośno dopingując przy tym swoich faworytów. Po rozegraniu tej partii górą była reprezentacja Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu, zdobywając tytuł Mistrza Polski Leśników w Piłce Siatkowej po raz czwarty z rzędu.

Podczas zakończenia zawodów wręczone zostały także nagrody indywidualne. Filip Nurek z Nadleśnictwa Dąbrowa otrzymał nagrodę dla najlepszego blokującego.

Serdecznie gratulujemy i życzymy kolejnych sukcesów!

JUBILEUSZOWY BIEG z okazji 5-lecia

Tekst: **MONIKA PAŁKA** / Zdjęcie: **Archiwum RDLP w Toruniu**

W Leśnym Parku Kultury i Wypoczynku „Myślęcinek” w Bydgoszczy odbył się jubileuszowy bieg z okazji 5-lecia istnienia 8. Kujawsko-Pomorskiej Brygady Obrony Terytorialnej im. gen. bryg. Elżbiety Zawadzkiej. W zawodach sportowych, które wydarzyły się 10 października br., z powodzeniem wzięli udział także przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

Organizatorem zawodów była 8. Kujawsko-Pomorska Brygada Obrony Terytorialnej, Instytut Pamięci Narodowej Delegatura w Bydgoszczy oraz Leśny Park Kultury i Wypoczynku Myślęcinek.

Celem organizacji przedsięwzięcia była przede wszystkim popularyzacja uprawiania sportów wytrzymałościowych w środowisku wojskowym oraz inspirowanie żołnierzy do podnoszenia i utrzymywania wysokiej sprawności fizycznej, tak potrzebnej na stanowisku żołnierza. Bieg odbył się w dwóch kategoriach – OPEN KOBIEC oraz OPEN MĘŻCZYŹN, bez podziału na kategorie wiekowe.

Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Toruniu godnie reprezentowali: Katarzyna Walter i Ariel Skwiercz (biuro RDLP w Toruniu) oraz Anna Chmara, Henryk Gniot i Michał Wojcieszekiewicz (Nadleśnictwo Za-

mrzenica). Podczas zaciętej sportowej rywalizacji, zdobywając wysokie miejsca leśnicy udowodnili, że doskonała kondycja fizyczna również towarzyszy w ich codziennym życiu. Jest to niewątpliwie postawa godna naśladowania.

W zawodach wzięły udział liczne reprezentacje: Dowództwo 8. K-PBOT, 81. Batalion Lekkiej Piechoty, 82. Batalion Lekkiej Piechoty, 83. Batalion Lekkiej Piechoty, 84. Batalion Lekkiej Piechoty, Służba Więzienna, Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, LPKiW Myślęcinek oraz IPN w Bydgoszczy.

Wszystkim sportowcom gratulujemy sportowej mobilizacji, aktywnego, zdrowego trybu życia, propagowania sportowej postawy i życzymy kolejnych sukcesów!



Reprezentanci RDLP w Toruniu na zawodach w „Myślęcinku”

Dzień Wszystkich Świętych, przypadający na 11 listopada, jest dniem, podczas którego masowo odwiedzamy groby naszych bliskich. Dla każdego inne miejsce jest szczególnie ważne w tym czasie. Ale są też miejsca prawie przez nikogo już nie odwiedzane. To mogiły pośród lasów, często zapomniane, a o które dbają leśnicy.

MOGIŁY POŚRÓD LASÓW

Tekst: **HONORATA GALCZEWSKA** Zdjęcia: **ARCHIWUM RDLP W TORUNIU**

Nie tylko cmentarze są miejscami wiecznego spoczynku, ale też lasy, które wielokrotnie były świadkami ludzkich tragedii, a nawet zbrodni. Powszechnie znane miejsca mordu często znajdują się przy większych miastach, jak Barbarka pod Toruniem czy Dolina Śmierci w bydgoskim Fordonie. To tam odbierano życie mieszkańcom miast.

Są też miejsca mordu takie, jak w pobliżu miejscowości Mniszek koło Świecia, gdzie w lesie życie straciło ok. 10 tys. ludzi – to drugie na Pomorzu miejsce pod względem liczby zamordowanych ludzi. Niekiedy zbrodni dokonywano w wielu miejscach, jak na przykład w lasach obecnego Nadleśnictwa Skrwilno, na terenie którego spoczywa ponad 3 tys. rozstrzelanych ofiar hitler-

Nie tylko cmentarze są miejscami wiecznego spoczynku, ale też lasy, które wielokrotnie były świadkami ludzkich tragedii...

ryzmu. Zdecydowana większość ofiar, to ludzie w tamtych czasach aktywni społecznie i politycznie.

Z kolei na terenie Nadleśnictwa Różanna, w pobliżu miejscowości Dębia Góra na początku II wojny światowej stracono około 800 osób - mężczyzn, kobiet i dzieci. Masową mogiłą odkryli mieszkańcy okolicznych wsi już we wrześniu 1939 roku, a jesienią 1944 roku grób został odkopany przez Żydów dozorowanych przez esesmanów, zwłoki na miejscu spalono. Takich miejsc, ukrytych w kniei, historia zaznaczyła wiele.

Spacerując po lasach można również natknąć się na groby ludzi, którzy wcześniej nieopodal żyli - we wsiach, których zwykle już nie ma. Szczególnie ciekawe są cmentarze Mennonitów, które można spotkać np. na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice. Jednak najczęściej znaleźć można cmentarze ewangelic-

kie – takimi opiekują się leśnicy, m.in. w nadleśnictwach: Rytel, Zamrzenica, Cierpiszewo, Solec Kujawski, Gniewkowo. Kiedyś ci ludzie żyli, pracowali tutaj, byli częścią lokalnych społeczności. Do dzisiaj, w miejscach swojego życia spoczywają.

W lasach są też miejsca upamiętniające leśników – tych, którzy wraz z innymi padli ofiarą hitlerowców oraz tych, których wolą było spocząć pośród drzew. Zbrodnia w Rudzkim Moście pochłonęła życie ok. 560 osób w trakcie sześciu egzekucji przeprowadzonych od 24 października do 10 listopada 1939 roku. Wśród tych, którym odebrano tam życie byli leśnicy z Borów Tucholskich. Z kolei jeden z prekursorów ochrony cisów w Wierchlesie, królewski nadleśniczy Bock, który zabiegał na początku XVIII w. o ich ochronę, znalazł wraz z rodziną miejsce wiecznego spoczynku w rezerwacie „Cisy Staropolskie im. Leona Wyczółkowskiego w Wierchlesie”. Tam również w 2013 roku upamiętniono, przez posadzenie imiennych dębów, dwunastu leśników i drzewiarzy z Listy Katyńskiej, którzy byli związani z Pomorzem i Kujawami. Ich nazwiska, lata życia, zawodowe funkcje, można odczytać z pamiątkowej tablicy, która znajduje się nieopodal.

Większość cmentarzy i mogił, które są ukryte w lasach jest znana leśnikom. Ale dla wielu z nich pamięć ich bliskich zgasła, dlatego leśnicy starają się w październiku każdego roku oczyścić płyty nagrobne z mchu, poprawić coraz bardziej błądy napisy z imieniem i położyć tam choćby gałązkę, by pamięć o tych ludziach przetrwała jak najdłużej. ■



Praca w Lasach Państwowych jest dla wielu ludzi kontynuacją tradycji rodzinnej lub wynika po prostu z miłości do przyrody. Bez względu na rodzaj motywacji stanowi wyzwanie. Wśród leśników są także niezwykle ludzie, którzy przekraczają granice profesji, tworząc coś wyjątkowego. Wykonują zawodowe obowiązki, a jednocześnie wnoszą w świat swojej pracy coś oryginalnego i nadzwyczajnego. Praca w terenie i kontakty z przyrodą ogromnie wspomagają ich rozwój twórczy oraz pozwalają znaleźć natchnienie i inspirację.



Sergii Mychalczenko
– leśnik i rzeźbiarz z Tucholi

PASJA rzeźbienia

Nazywam się Sergii Mychalczenko i chciałbym podzielić się z Wami moją niezwykłą pasją oraz opowiedzieć o wpływie, jaki ona wywiera na moje życie, które jest historią nieprawdopodobnej transformacji – od podróży z Ukrainy do Polski, przez studia na kierunku leśnictwo, do fascynacji sztuką.

Moja przygoda rozpoczęła się w 2010 roku, kiedy jako osiemnastolatek przybyłem do Polski, aby podjąć studia z zakresu leśnictwa w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi. Było to dla mnie ogromne wyzwanie. Nie tylko musiałem poznać nowy kraj i jego kulturę, ale także pokonać barierę językową. Jednak determinacja, ambicja oraz samodyscyplina wspólnie pokonały trudności, co pozwoliło mi ukończyć studia z oceną bardzo dobrą na dyplomie. (...)

To, co działo się w moim umyśle i sercu, okazało się najważniejsze. Na studiach odkryłem swoją pasję do rzeźbienia. Moją pierwszą rzeźbą, którą wykonałem, była delikatna mydlana różyczka. Dałem ją w prezencie rodzinie, która mnie przyjęła i wspierała po moim przyjeździe do Polski. W ten sposób chciałem wyrazić

im wdzięczność za okazaną pomoc. Odkryłem jednocześnie, że rzeźbienie to nie tylko tworzenie trójwymiarowych obiektów widzianych oczami wyobraźni, ale również sposób wyrażania siebie i swoich emocji oraz forma komunikowania się z innymi ludźmi. (...)

Przez cały czas staram się eksperymentować z różnymi rodzajami drewna, takimi jak lipa, śliwa, brzoza, buk, olcha, dąb. Sięgam także po drewno drzew egzotycznych, jednak głównym tworzywem, w którym rzeźbię, jest lipa. Mieści w sobie wszystkie najlepsze cechy, takie jak miękkość, trwałość i elastyczność. W zależności od wielkości rzeźby, którą zamierzam stworzyć, korzystam z różnych narzędzi, takich

jak pilarka mechaniczna, szlifierka, multiszlifierka oraz miniszlifierka, wspomaganych przez różnorodne rodzaje frezów. To właśnie ta różnorodność drewna i narzędzi pozwala mi wyrazić swoje intencje i emocje w każdym stworzonym dziele. Można by o tym jeszcze wiele napisać,

ale wrócimy do głównego wątku.

Dzisiaj pracuję jako leśnik i spełniam się jako rzeźbiarz. Dodatkowo, jako mentor dzielę się swoją pasją z młodymi ludźmi, prowadząc kółko rzeźbiarskie w Technikum Leśnym w Tucholi. Kółko rzeźbiarskie to nie tylko miejsce,

gdzie uczę młodzież techniki rzeźbienia, ale przede wszystkim przestrzeń do wyrażania siebie, swoich myśli, uczuć, rozwijania kreatywności i poznawania siebie samego. Rzeźbienie to proces, który pozwala odkrywać to, na co nas stać i do czego jesteśmy zdolni. Pozwala przekazywać swoje obserwacje i emocje w trójwymiarowej formie. (...)

Las, jako otoczenie naturalne, pełny jest inspiracji. Przyroda, kwiaty, motyle, piórka, zwierzęta oraz rośliny – wszystko to stanowi ogromne źródło mocy sprawczej dla twórczości artystycznej. W moich rzeźbach można dostrzec wpływ natury, jej delikatności, harmonię i wrażliwość. Kwiaty układają się w subtelne kompozycje, motyle symbolizują lekkość, piórka wyrażają delikatność – to wszystko odzwierciedla piękno natury. Fascynuje mnie to niezmiennie.

Gdy widzę kłódę drewna, która jest ciężka i mokra, wyobrażam sobie piękne i delikatne rzeźby tam ukryte. One niecierpliwie czekają, by je odsłonić i pokazać światu, dać drugie życie na wiele, wiele lat. (...)

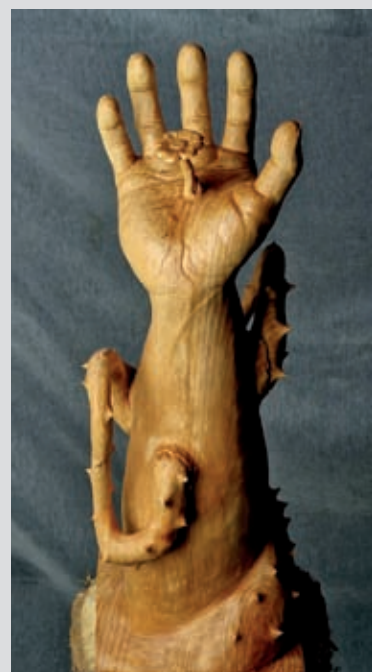
Rzeźbiarstwo to dowód na to, że pasja może nie tylko wzbogacać życie artysty, ale również inspirować innych do odkrywania piękna w pozornie prozaicznych rzeczach, tym samym dając im dużo radości i szczęścia.

Sergii Mychalczenko

Wybrane rzeźby Autora prezentujemy w *Galerii Biuletynu* - na str. 40.

SERGII MYCHALCZENKO

– rzeźby z pasją



– *Moja przygoda rozpoczęła się w 2010 roku, kiedy jako osiemnastolatek przybyłem do Polski, aby podjąć studia z zakresu leśnictwa w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi. Było to dla mnie ogromne wyzwanie. Nie tylko musiałem poznać nowy kraj i jego kulturę, ale także pokonać barierę językową – tak wspomina swoje początki w naszym kraju Sergii Mychalczenko.*

Autor prezentowanych obok rzeźb pochodzi z Kijowa. W Polsce mieszka już 13 lat. Tu zdobył wykształcenie leśnika, pracuje obecnie w Nadleśnictwie Tuchola. Jego wielką pasją i drugą, śmiało można powiedzieć – profesją, jest rzeźba w drewnie, któremu, jak sam o tym mówi – *nadaje drugie życie na wiele, wiele lat...*

(Red.)

